SANDARA

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SANDAROS LAIKRAŠTIS

SANDARA
LITHUANIAN WEEKLY
Published by
Lithuanian National League of America
Consisting of 100 Branches, located in all princip.. Cities of the United States.
SANDARA
3236 So. Halsted St., Chicago, Ill.
Tel. Calumet 3277

METAI XVIV | 3236 SO. HALSTED STREET | Penktadienis, Gegužio-May 13 d., 1932 m. | KAINA 5 CENTAI | No. 20

BRUOŽAI

Rašo V. G.

Pranašauja Stalinui galą
Hartford, Conn. pavyzdys
Jau iškalno ima diktuoti
Apie principus ir darbą.

Išmestas iš Sovietų šalies, L. Trockis aštriai kritikuoja dabartinį diktatorių Staliną ir pranašauja jam netolimą galą.

Esą desėtkai tukstančių "trockininkų" išmesta iš darbų; antra tiek kriminaliai nubausta, bet "trockininkai" vis vien nepasiduoda. Keista, kad svarbiausias Trockio reikalavimas, tai įvesti komunistų partijoj daugiau demokratijos.

Norėtusi, kad sekantį pavyzdį pasektų ir daugelis kitų viešo aptarnavimo "Public service" įstaigos. Hartford, Conn. Elektrikos kompanija paskelbė suteiksianti trijų mėnesių kreditą arba paskolą tiems bedarbiams, kurie neišgali už simokėti už naudojamą šviesą.

Tai visgi nors šioks toks palengvinimas. Iki šiam laikui buvo taip: neįstengi užmokėti sąskaitos, kompanija uždaro elektriką ir gazą; gali sėdėti be darbo, šviesos ir ugnies.

Paskutiniuose SLA. rinkimuose p. Gegužis gavo arti poros tukstančių balsų, mažiau negu jo oponentai. Bet del to nėra pamato nusiminti. Šitie balsai parodo, kad susivienijime jis turi kelioliką šimtų ištikimų, gerų draugų, kure pasiliko su juom, nežiurint į visus paleistus šmeižtus ir intrigas.

Tuomi, mes tikimės, nors dalinai bus atmokėta p. Gegužiui už jo ilgą darbą susivienijimo augime.

Bagočiaus grupė dar neužėmė SLA. vadovybės, o jau "N." redaktorius diktuoja kaip turi p. Vitaitis rašyti ir aiškinti busimo seimo kompetenciją. Kada tai "Tėvynėj" buvo paskelbta, kad tikrieji Pildomos Tarybos rinkimai įvyksta pačiam seime. "N." iškalno perspėjo, kad tokių išsireiškimų daugiau nenaudoti Stebėtina, kad perversmas dar neįvyko, o jau busimi diktatoriai pradėjo visiems diktuoti.

Prancuzų respublikoj įvyko kelios permainos. Vienas nepilno proto rusas Garguloff keršindamas už prielankumą komunistams nušovė Prancuzijos prezidentą, senuką Doumer.

Pereitam antradienį tapo išrinktas naujas prezidentas, paprasto ukininko sunus, Albert Le Brun. Ministerių pirmininkas Tardieu įteikė naujam valstybės galvai savo rezignaciją, kuri tapo priimta. Tardieu partija buvo pralaimėjus rinkimus ir valdžią dabar teks sudaryti radikalų vadui Ed. Herriot, kuris dabar parlamente turi didžiumą.

Kad atlikti tuos darbus, kurie vis skaitlingiau ir skaitlingiau puola ant musų pečių, neatbutina yra įtraukti Sandaron naujų veikėjų ir jaunesnio kraujo.

Tuli mano, jog organizacija gali pasitenkinti vien tik stovėjimu už tautiškumą ar demokratybę. Tas jau yra seniai padaryta; dabar turime plėsti praktišką darbą, neapleidžiant nei smulkmenų. Principai, it toji ukininko žagrė, surudys begulėdama, ir tik naudojimas kasdieniniam darbe nužibins ją ir padarys naudinga.

Senatas Vėl Svarstys Bedarbės Padėtį.

HOOVERIS SUSIRUPINO DEPRESIJA

Senatorius Robinson Pasiulė, kad Valdžia Paskirtų 2 Bilionus Viešiemsiems Darbams

Washingtonas. Bedarbei nemažėjant, Senatoriai vėl pradėjo galvot kur tas visų laukiamas gerbuvis randasi ir kaip jį atviliot į Ameriką.

Senatorius Robinson įnešė į Senatą biliui, kuriuo siuloma išleisti bonų už 300 milionų ir duoti juos valstijoms kaipo paskolą kovai su bedarbe; kitus 2 bilionus dolerių jis pasiulė išleisti ant viešųjų darbų, kurie ankščiau ar vėliau turės buti padaryti. Iš tokių darbų yra taisymas prieplaukų ir uostų, gražinimas valdiškų namų, statymas tiltų ir t. t.

Sen. Robinson mano, kad jeigu tas jo bilius bus priimtas, tai tie 2 bilionai ir 300 milionų dolerių ant tiek sujudins finansinį pasaulį ir įkvėps žmonėse pasitikėjimą, kad depresija pati savaime pranyks

To biliaus priėmimas daugiausiai priklausys nuo prez. Hooverio nusistatymo. Kaip kurie politikos žinovai tvirtina kad Hooveris tam biliui nepritars, nes Sen. Robinson yra demokratas ir jeigu jo bilius praeitų, tai butų kreditas visai demokratų partijai. Tačiau kiti politikai pranašauja Hooverio pritarimui tam biliui, nes jis esąs taip susirupinęs bedarbės padėtim, kad jis atmesiąs savo ir Republikonų partijos priešingumą prieš demokratus ir pritarsiąs Robinsono biliui.

PASIVADINO PREZIDENTU IR TELEFONU SKAMBINO LIET. BANKO VALDYTOJUI

Pil. Krakauskas pasivadinęs Respublikos prezidentu telefonu skambino Liet. banko valdytojui prašydamas, kad valdytojas Lietuvos banke Krakauskui duotų tarnybą.

Krimin. policija išaiškino ir Krakauską areštavo.

GARLAIVIS ATVILKO LAVONĄ

"Rambyno" garlaivis plaukdamas iš Vilkijos į Kauna atvilko tarp ratų įstrigusį vyriškos lyties lavoną. Lavonas be galvos, asmenybė nenustatyta. Veliuonos Nemunas išplovė moteriškos lyties lavoną. Nustatyta, kad jos lavonas yra Vilkijos dvaro dvarininkės Vandos Jasiukienės, kuri prieš metus laiko kažkur dingo.

Bedarbiai Mažėja

Atėjus pavasariui žymiai sumažėjo bedarbių skaičius, nes prasidėjusi Plungės miesto ir dalinai jau gelžkelio statyba pareikalavo daug darbininkų. Tačiau ukininkai labai skundžiasi, kad negali gauti ukio darbams darbininkų.

1. Gen. Smith, West Point karo mokyklos viršininkas, prieš išeisiant ant pensijos paskutinį kartą apžiuri savo mokinius. 2. Chicagos komunistai apvaikščioja Gegužio 1 d., ant nešančių veliavų yra surašyti visi jų reikalavimai. 3. P-niai Hoover'ieniai įteikiamos gėlės, vaikų sveikatos savaitėje.

Japonija Ištraukia Savo Kariuomenę iš Shanghajaus.

Į Vieną Mėnesį Visa Japonų Kariuomenė Bus Ištraukta

Shanghai. Praėjusį penktądienį Japonija pasirašė taikos ir nepuolimo sutartį su Kinija. Nors tos sutarties tekstas dar nebuvo paskelbtas, tačiau japonai jau pradėjo ištraukt savo kariuomenę iš užimtų Kinijos žemių.

Tuo japonų kariuomenės ištraukimu susirupino Shanghajuj gyveną japonai, nes jie bijo kinų keršto. Tačiau kinų valdžia stengiasi aprupinti miestą gerai išlavinta ir apginkluota policija, kuri galėtų apginti netik kinų, bet ir japonų reikalus.

Tuo kariuomenės ištraukimu pasibaigs neoficialinis karas tarp Kinijos ir Japonijos, kuris tęsesi per keliatą mėnesių ir kuriame žuvo keliatas tukstančių kareivių ir civilių. Bet tas neva karas parodė, kad pasaulis yra prieš kara nusistatęs ir kad netik ginklas bet ir pasaulio nuomonė prisideda prie įvairių nesusipratimų išlyginimo.

IŠNIEKINO LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS MEDELĮ

Klaipėda. Juodkrantėj nežin. piktadariai padarė barbarišką išsišokimą. Ievos kalne rastas nulaužtas ir biauriai išniekintas Lietuvos nepriklausomybės medelis. Savo laiku tą medelį jau bandyta nupiauti. Kaip praneša "Lietuvos Keleivis," tuomet nusižengimo pėdsakai vedė į Vokietiją.

ĮKRITO UPĖN VEŽIMAS SU TILTU

Ylakiai, Mažeikių aps. Balandžio 6 d. Viršilų kaimo gyv. Kazlauskas, važiuodamas tiltu ties Kaltės malunu, įkrito upėn su tiltu ir visu vežimu. Subėgo žmonės nelaimingąjį ir jo arklį iš vandens ištraukė, o vežimas liko. Dėl tos priežasties susisiekimas tarp Viršilų kaimo ir Ylakių nutrauktas.

PASAKIŠKA TROBELĖ TIKRENYBĖJE

Kriaunos, Rokiškio aps. Griaunant senus laužus, teks griauti ir, beveik, pasakiška trobelė, čia "varnos gušta" vadinama. Trobelkos "architektura" labai savotiška, tikriausia tokis "statybos perlas" bus vienintėlis visoj Lietuvoj. Vadinamoji "varnos gušta" pastatyta iš karčių, žabų, šiau dų ir kitos paukščių lizdui vartojamos medžiagos. Iš tolo ji atrodo, kaip koks kugis. Nežinodamas jon nerasi įėjimo. "Guštos" savininkė ir vienintėlė gyventoja, neskaitant keturkojų įnamių, yra pil. Motuzienė, 6 ha žemės savininkė. Oro muziejuje, kuris ruošiamasi statyti, ši "gušta" galėtų rasti vietos. ..Tsb.

Tauragėj Statys Tris Fabrikus

Mums praneša, kad Tauragėj be esančios "Maisto" skerdyklos busią statomi dar keli abrikai. Ši pavasarį busią pradėti statyti geležies apdirbimo ir stiklo fabrikai. Geležies apdirbimo fabriką statysiąs buvęs didelis miškų pirklys p. Gitkinas. Tame fabrike busią apdirbami Lietuvai reikalingi geležies daiktai, pav., vinys, krosnims durelės ir kt.

Stiklo fabriką norinti statyti kokia tai akcinė bendrovė. Mat Tauragės apylinkėje yra daug smėlio, kurį galima busią sunaudoti stiklo pramonei.

O iš jų trečiasis, kiek gandai teisingi, audimo fabrikas. Tuo budu Tauragėj butų keturi didesni fabrikai.

BĖGA LENKŲ KAREIVIAI.

Antazavė, Zarasų aps. Balandžio 2 d., per Antazavės policijos punktą etapu praėjo pabėgęs lenkų kariuomenės kareivis kavaleristas. Jis pabėgęs negalėdamas pakęsti nuožmaus lenkų kariuomenėj persekiojimo ir skurdaus išlaikymo. Bėglys yra kilęs iš okupuotosios Lietuvos dalies ir lietuviškai kalba.

'Tik Amerika Gali Paliuosuot Pasaulį Nuo Depresijos'

Taip Pareiškė Ameriką Lankas Buvusio Prancijos Premjero Sunus

Peoria. Ameriką lankąs M. Clemensau, buvusio, per karą, Prancijos premjero sunus, spaudos atstovams pareiškė: "Amerika yra vienintelė šalis nuo kurios priklauso pasaulinės depresijos pranykimas.

Kaip laike karo Prancija žiurėjo į Ameriką kaip į savo išgelbėtoją, taip dabar visas pasaulis yra atkreipęs į ją savo akis ir laukia pakol ji jį išvaduos iš siaučiančios depresijos, kuri naikina geriausiai nusistovėjusias industrijas ir stumia į depresiją milionus darbininkų."

ŠELPIA VARGUOMENĘ

Jurbarkas. Čia, krikščionių inteligenčių moterų ratelis veikia jau ne pirmus metus. Tas ratelis nevieną nuskurusį apdengdavo, ar sveikatos neteku siam medicinos pagalbą suteikdavo. Šių metų balandžio 16 dieną surengė grandiozinį, gerai pasisekusį kaukių — kartunų balių su didele loterija — meškere. Kadangi pelnas buvo skirtas biednuomenei šelpti, tai visi nesigailėjo ir šią pramogą stipriai parėmė. Už tai gauta ir gražaus pelno.

Paskutinėmis dienomis Jurbarke susidarė net biednuomenei šelpti komitetas. Į tą komitetą įeina vietos vyrai inteligentai, kurie apsidėjo tam tikrais mokesčiais ir iš šios kasos šelps ir gelbės vietos varguomenę.

JAU GANO GALVIJUS

Važiuojant traukiniu matosi jau galvijus ganant laukuose. Žolės dar nėra, bet ukininkai jau gano.

Mat, rudenį buvo gyvuliai pigus ir liko neparduoti žiemai; manė pabrangs, o čia teko šerti visą žiemą. Ukininkai pašaro pritruko, todel turi leisti gyvulius į laukus.

Lindbergo Sunus Tapo Nužudytas

Jo Kunas Buvo Atrastas Miške, Netoli Lindbergų Namų

Hopewell. Visą pasaulį sujudinęs pagarsėjusio lakuno, C. Lindbergo, sunaus nuotikis pasibaigė, atradimu jo kuno miške, netoli jo namų.

Lindbergų sunus buvo iš namų pavogtas prieš suviršum du mėnesius, ir nuo to laiko, nežiurint į didžiausias tėvų pastangas, kurie nesigailėjo nei energijos nei pinigų, jokiu budu nepavyko gyvo sunaus atgauti, nors įvairiems apgavikams buvo išmokėta 150,000 dolerių.

Tik po dviejų ir pusės mėnesio nenuilstamo ieškojimo, visai netikėtai, negras, važiuodamas per mišką, netoli Lindbergo namų pamatė po krumu kažką nepaprasto. Pakėlės krumo šakas, jis pastebėjo kudikio lavoną ir pranešė policijai.

Atvykusi policija, pritaikiusi rubų likučius ir pasinaudojus kitais pažinimo ženklais, nustatė, kad rastasis lavonas priklauso Lindbergo sunui.

Lindbergo sunaus pavogimu ir nužudymu buvo užduotas nemažas smugis socialiniai Amerikos santvarkai. Tą santvarką pagimdė perdidelis valdininkų palinkimas prie kyšių, ir permažas nubaudimas turtingų kriminalistų.

Iš tiesų, yra sarmata Amerikos valdžiai, kad ji netik kad nepajėgia apsaugoti savo piliečių, bet nesugeba sugauti net kriminalistų-žmogvagių, kurie nugalabijo sunų vieno iš garsiausių ir labiausiai pasižymėjusių piliečių.

Resignavo Vokietijos Karo Ministeris

Resignavimo Priežastimi buvo Perdidelis Fašistų Spaudimas

Berlynas. Vokietijos fašistai vėl apturėjo didelį džiaugsmą. To džiaugsmo priežastimi yra atsistatydinimas krašto apsaugos ministerio, gen. Groener.

Kadangi jam prisiėjo apginti savo patvarkymą, kuriuo buvo paleistos ir išklaidytos pusiau ginkluotos fašistų gaujos ir kadangi jis savo pasiaiškinime krašto parlamente nekaip pasirodė, tai savo draugų patariamas jis įteikė prezidentui savo resignaciją.

Nežiurint į tą ministerio atsistatydinimą, fašistams nepavyko surinkti užtenkamą balsų skaičių kad privertus ministerių kabinetą įteikti savo resignaciją.

SKERDYNĖS DEL TAKO

Ukmergėje, užupėje Antanas Pacevičius su keturiais sunumis peilio smugiais sunkiai sužalojo greta gyvenantį kaimyną, Petrą Filkauską, kuris dabar guli miesto ligoninėj ir kovoja su mirtimi, o puolikai sėdi kalėjime.

Šių skerdynių priežastis buvo ta, kad per P. F. žemę buvo pramintas takas, kuruo vaikščiojo visi ten gyvenantieji žmonės. Del kažkokių P. F. A. P-ui neleido vaikščioti, užką pastarasis labai užsigavo. Todel šį šeštadienį su savo sunumis, gerokai išgėrė, užpuolė prie durų stovintį P. F. tuojaus vienas iš jų pavartojo peilį, kuriuo padarė šešias pavojingas žaizdas. Gyvybė pavojuje.

Ukmergėj balan. 16 d. nusinuodijo actu J. Zvicevičienė 50 m. amžiaus, gyv. Bažnyčios g. 36. Nuodijosi dėl to, kad sunus ją primušė.

Klaipėdoj Steigs Milijoninę Žvejybos Bendrovę

Krašto direktorijos pirmininkas Simaitis kartu su Uosto Direkcijos p. e. pirmininku Borchertu turėjęs svarbius pasitarimus su centro vyriausybe žvejybos reikalais. Buvo išsiaiškinta, kad musų Klaipėdos krašto ir Palangos pajurio žvejų padėtis sunki ir kad reikia radikalių priemonių jai pataisyti. Didžiausiais pavojais sugauta žuvis tenka pusdykiai atiduoti visiokiems perkupčiams, tuo tarpu žuvies kaina Kaune ir kitose didesnė negu Klaipėdoj. Be to vartojama Lietuvoj dar užsieniškiai žuvų konservai ir pinigai už juos be reikalo plaukia į užsienį. Dėl to numatyta įsteigti akcinę bendrovę žvejybos reikalams su 1.000.000 litų kapitalo, iš kurių ¾ teiks valdžia. Klaipėdoj busiąs įrengtas konservų fabrikas. Bus suorganizuotas žuvų pristatymas į kitus Lietuvos miestus ir miestelius. Norima įsigyti specialius laivus ir įrengti dirbtuves žvejybos reikmenims gaminti. Nuo žvejų vartojamų tepalų ir benzino busiąs nuimtas muitas. Jei tie planai bus įgyvendinti, tatai turės ne tik žvejams, bet ir kraštui bei valstybės ukiui didžios reikšmės.

INDIANA IŠSIUS NAMO 3,500 MEKSIKONŲ

Indianos valstija padarė sutartį su Missouri Paciffic geležinkeliais ir Meksikos valdžia, kad butų išsiusti už dyką 3.500 bedarbių meksikonų. Daugiausiai meksikonų išvažiuos iš East Chicagos ir Gary miestelių.

Kybartai, Vilkaviškio aps. Muitinės valdininkai Remeikių kaime rado Skinkių kluone paslėpta 5 dėžės kontrabandinių apelsinų. Jų savininkas Virbalio muitinė nubaudė 2.100 litų.

Some Points From the Philosophy of the Lithuanian Language

By ROMAS BYTAUTAS

(Dedicated to the memory of prof. Jaunius, the Lithuanian Ssholar who labored in the field of Philosophy.)

TRANSLATED FROM THE LITHUANIAN
By P. W. URBAN-URBANAVIČIUS

(The treatise was originally published in the "Draugija" and reprinted in book form in 1908, or ten years before the Declaration of Independence of Lithuania.)

Feci quod, faciant meliora potentes.

Cultured nations have worked on their literary language for centuries. Both science and literature had developed gradually. New ideas would come to birth and coincidentally new words would be created for the expression of those ideas. Culture marched on slowly, therefore, language had also undergone a similar process. Each generation would leave an inprint of its cultural achievement upon the language it used in new words or in new forms of expression. Yet this whole process would occur gradually, seemingly without any consciousness on the part of the persons transmitting the language. Slowly, by and by, the language treasures of cultured nations have thus heaped up.

It had not been such a process of culture and language development with us. For many centuries the Lithuanian nation was at a standstill. The culture of humanity had kept striding ahead, but the Lithuanians had not taken part in its spreading. Owing to historical backgrounds up until recent times we had not had any class of people in whom the spiritual culture of our nation could have concentrated itself. The nobility, the only class at that time economically well-being and carefree and thanks to that, it still had been able to enlighten itself, became Polonized, while on the other hand the peasantry, materially burdened and politically enslaved could not elevate itself in the way of spiritual progress. With but few exceptional instances, the small group of educated men who had emerged from the peasantry felt objectively incapable of bettering the conditions to Whisc their contrymen were chained, so it is little wonder then, that their inability also made them lack courage to address the peasantry in Lithuania. Such being the circumstances, the Lithuanian nobility always studied and thought, spoke and wrote in foreign languages, while the Lithuanian peasantry, submeged in hard ships, stood for centuries in nearly the same stage of development. One generation would replace another generation, but the people would remain apparently the same both psychologically and artistically. Without making a grave mistake it can be said that the Lithuanian peasantry has had from the beginning of historical times down to the bygone century the same horizon of mind. That is one of the reasons why our language had not undergone development. It probably kept changing idiomatically, although philosophically, as in regard to the vocabulary of words and their meanings, it stood almost stationary, because the minds of the people had necessity to resort at all times to the same ideas or concepts.

But time went on. Slowly, insusceptibly and imperceptibly the conditions of rural life kept changing. Aye? the same logic of agricultural selfimprovement which at first required the enslavement of the peasantry, brought about the freeing of it from the bonds of political servitude. The Slachta fell. The peasantry at once became free and soon began to rise from the chaos of wretchedness and darkness into which the heartless fate of history had shoved it. A group of intellectuals appeared who had themselves emerged from among the **sermėgiai**, or gray-coats, and these began to diffuse the light of knowledge among the ignorant and illeterate masses in the nature language. A national movement has ensued which, eventually, is a cultural movement.

The Lithuanian nation has resolved to catch up with the other nations and to take possession of the whole material and spiritual wealth stored up by humanity through thousands of years. What countless new and varying questions confront our nation in this difficult cultural undetaking, how vast the number of new ideas which spring up in the human mind! Yet all those questions must be properly extricated, and all those ideas must be taken possession of and rightfully accounted for! It means the Lithuanians should develop their language to such a degree as the languages of cultured have already been developed. Furthermore, the task of developing it must be accomplished as soon as possible, for humanity does not stand stationary and does not wait for us to catch up with it, but incessantly keeps on advancing. So, from the point of view of its vocabulary as contrasted to the quantity of ideas capable of receiving expression, the Lithuanian language should, in a short time, undergo a process of evolution through which the other languages have in the course of ages already gone through. Such a problem of infinite arduousness has beset our generation. Wishing to find solutions for it, we must first of all examine and make researches into the Lithuanian language not only from the surface of grammar, but also from the inner side, i. e. philosophically, as in respect to the meanings of various words and modes of expression.

It was impossible to achieve such ends at the very outset. First, before the advent of literature, there had not been either any questioning of literary work or material for the analysis of language. Second, to think at length of the structure of language there was not sufficient time: each writer was confronted by thousands of vital jobs which had to be done without any dillydallying, and for the accomplishment of which no sacrifice was spurned. And thus, simply to serve the purpose temporarily, that of introducing into the language such expressions which it lacks, there began the coining of new words. It is a known fact that coining done under such circumstances could not have always been trustworthy, particularly, when the individuals coining them had been educated in foreign tongues; those individuals never did or could make it clear to themselves in Lithuanian terms concerning what was in existence beyond the realm of the simple Lithuanian ploughman. It would frequently occur, and occur most naturally, that our culture bearers would bring to Lithuania ideas of foreign origin together with a foreign mode for expressing them. Philosophical researches into language not having at that time yet been founded, writers were obliged to create new words and hence, as a result, we witness nearly every one of those words having its own termination. In the first steps of our national renascence such a situation had not been greatly destructive: at that time emphasis was stressed solely on the awakening of our countrymen from the lethargy of ages, rousing them to bear their duty. To realize this purpose it was inevitably necessary to do simply one thing: speak into the hearts of the people in sentimental and easy understood terms. Purity, correctness and expressiveness of language were unimportant.

It seems that we have by now gone through this preliminary stage of national renascence. We have already approached the period of positive cultural constructive work. We are beginning to take active interest in the field of learning. The polite literature, originally used as a means for designating national individuality, slowly evolves into a broad field for research into the spiritual side of man. In this new stage of literary development the utmost requirement is the expressiveness of language, because science cannot be interpreted by words having restricted meanings. Science requires, as its prime requisite, expression. Not until we have become acquainted with the philosophical side of our popular speech, will our literary language possess those characteristics. According, I think that the most important requirement of the present time of our literary language—is a research into the spoken tongue from the point of view of its inherent structure; and the most indispensable book for us, is—The Philosophy of the Lithuanian Language. Linguists and men of letters should call attention to this phase of the question of language, for lack of knowledge of the philosophy of language, old errors take on the authenticity of oldness, new ones increase steadily, the susceptibility of the people keeps on reducing itself and the language is more and more subjected to corruption.

Nothing has yet been done in this branch of the study of language which I am pointing out, yet this work cannot be delayed. Although I am neither a philologist nor a master of Lithuanian, however I possess courage to make an open explanation of some of my studies which may be of aid, if not to a complete answer of some of those complicated yet important queries of our language, at least towards a solution for them.

Before commencing to delve into the detail of my accounts of a few characteristics of the Lithuanian language, I shall point out two principles, which, in my opinion, a philologist should pursue. 1.) The spoken language is not pure. Lacking a written literature of its own, pressed in on all sides by powerful and at the same time cultured foreign nations and enslaved by a nobility speaking a foreign tongue, the Lithuanian peasantry had not been able to preserve the purity of its speech. A countless number of foreign words and forms made their way into the language. For that reason a philologist should not only bring into account the various dialects but also discriminate between the mold and the grain and point out what is Lithuanian and what is foreign. 2.) Any one who has but a slight acquaintance with the Lithuanian language has undoubtedly observed that it is immensely rich in methods for creating new words: with the aid of the most varied prefixes terminations, variable forms of the word-roots and etc., it forms with indescribable ease many new words from every part of speech. Even by borrowing, for an example, a foreign noun, it immediately from the very same root also an adjective and a verb, while in the language from which the word was borrowed only the naked noun is in existence. The Lithuanian language forms from one root not only many varied parts of speech; taking for instance the simple adjective 'gilus,' deep, we have the following five nouns derived from it: 'gilumas,' deepness, 'gilybė,' depth, 'giluma,' singular deepness, 'gilmė,' extreme depth, 'gylis,' a simple approximation of deepness; or else from the adjective 'gyvas,' live, alive, we possess: 'gyvumas,' liveliness, 'gyvybė, life in general, 'gyvata,' existence, 'gyvis,' a simple approximation of life...

End of the first Chapter.

Vertimas teikiamas Amerikos lietuvių jaunimui, idant jį pažadinus imtis svarbių literatinių darbų...

KAIP BALSUOTA Į SLA. PILDOMĄ TARYBĄ

Pastarųjų balsavimų galutini daviniai yra sekanti:

Į Prezidentus:
F. J. Bagočius, S. Boston, Mass. 3172
S. Gegužis, Mahanoy City, Pa. 1981
J. J. Bachunas, Sodus, Mich. 2123

Į Vice Prezidentus:
A. Mikalauskas, Brooklyn, N. Y. 4026
M. J. Vokietaitis, New Haven, Conn. 1449
M. Mockevičius, Maltby, Pa. 1529

Į Sekretorius:
P. Jurgeliutė, New York, N.Y. 2905
J. Miliauskas, McKees Rocks, Pa. 1786
V. M. Chekanauskas, Hartford, Ct. 2256

Į Iždininkus:
K. P. Gugis, Chicago, Ill. 3541
J. Tareila, Waterbury, Conn. 2177
P. Mažeika, Wilkes Barre, Pa. 1450

Į Iždo Globėjus:
J. Januškevičia, Hartford, Conn. 3517
S. Bakanas, Pittsburgh, Pa. 2869
G. J. Stungis, Chicago, Ill. 2092
M. A. Raginskas, Plymouth, Pa. 2231
S. Mockus, S. Boston, Mass. 1846
J. Sekys, Hartford, Conn. 1005

Į Daktr. Kvot.:
Dr. I. B. Bronušas, Baltimore, Md. 2948
Dr. E. G. Klimas, Philadelphia, Pa. 2396
Dr. J. S. Stanislovaitis, Waterbury, Ct. 1707

Balsų tvarkymo Komisija:
A. B. Strimaitis,
M. Mikolainis,
V. Michelson.

$2.000 Nelaime Apdrauda Veltui

Šita apdrauda yra duodama vyrams, moterims ir vaikams nuo 10 ligi 70 metų amžiaus. Nereikalaujama jokios egzaminacijos. Gali gauti visokių užsiėmimų žmonės.
$25.00 į savaitę nuo pirmos dienos sužeidimo per 26 savaites. Moka už visokius sužeidimus, nežiurint kaip ir kur nelaimė įvyko. Didelė pašalpa dalinuos sužeidimuos.

$100.00 NETIKĖTOS PAŠALPOS.

Ši stebėtina apdrauda jima autų savininkus; važiuotojus automobiliu, gatvekariu, elevaitoriu arba taxi ir geležinkeliu Taipgi pašalpa yra duodama atsitikus nelaimei nuo perkuno, vėtros, sudegimo, nuskendimo ir nuo įvairių gyvulių sužeidimo.

Tą apdraudą išduoda

Modern Life and Accident Insurance Co.

Seni "Sandaros" skaitytojai ir jų šeimos gali gauti vieną apdraudą prisiunčiant šį kupona ir $3.65 į metus į Sandaros raštinę, 3236 South Halsted St., Chicago, Ill. .. ..
Norėdamas gauti "Sandaro" garsinamą nelaimės apdraudą,
aš prisiunčiu del naujos ☐ atnaujinimo.

Vardas pavardė .....
Adresas .....
Užsiėmimas .....
Paveldėtojas .....
Giminystė .....
Paveldėtojo Antrašas .....
Rekomendacijos .....
Aplikanto parašas .....
Tiktai vieną apdraudą gali gauti "Sandarą" skaitanti šeima.

Yra Garbė Skaityti ir Platinti Spausdintą Tiesos Žodį

'Sandaroje'

Jau Aštuoniolika Metų Kaip Nesvyruojančiai Sandara stovi Pirmose Eilėse Lietuvių išeivijos

DARBĖ

Užrašyk Saviškiui, Draugui ar Pažįstamui

'SANDARA'

Kaipo Šviesos ir Tiesos Spinduli

'SANDARA'

3236 So. Halsted St., Chicago, ILL.

Juozo Sapnas

Rašo Smulkutis

Suėjova su Miku, kaip paprastai ir jis klausia manęs ką laikraščiai rašo kas link oro pastovumo.

Aš jam paaiškinau, kad šiadien, rytoj ir užporyt, saulė žemė raičiosis—bus gražu ir tyku.

Mikas: Kad jie sveiki butų, tie laikraštininkai už paskyrimą malonaus oro musų kelionei..!

Aš: Nešnekėk nevatnai! Juk ne laikraštininkai nustato oro eigą; jie tik praneša visuo menei, o kelionės laiką mes patis sau pasirinksime.

—Na tai jau ir vėliai ginčytis pradėsime. Vietoj tuščių ginčų, velik pasidarykime mar šrutą savo kelionei, nes laikas yra brangu, kam jį veltui leist?

—Musų orlaivio kelionei maršrutas jau senai yra gatavas: Pirmiausiai apskraidinėsime vasarotojų vietas, o paskui vieną, kitą įžymesnę istorinę vietą—ypatingai pilekalnius, bočių kapus, kurie šiądien jau yra bevykstanti iš šio pasaulio; ežerus ir gojus girių kuriose dar randasi senovės girių milžinai, ką primena mums tykiu savo lapu šlamėjimu musų prabočių tyrąsias maldas dievams, už suteikimą sveikatos ir stiprybės pergalėjimui jų kraugeringų priešų. Tai ir bus mudviejų kelionė užbaigta.

—Kalbant apie atlankymą ištorinių vietų, tai bus svarbiausia atsilankyti pas Gedimino Kalną. Bet kokiu budu? Juk dienos šviesoj, atvirai leistis į tenai, yra pavojus nuo baltosios žąsies išperų — jie gali nušaut mus ir sakyt kad mes buvome koki tenai žvalgai ar špiegai, ir kas su jais sąžiniškai susikalbės — jie be žmoniškos sąžinės ir be širdies.

—Daug nesirupink; mes tenai nuskrisime apydieniu, kuomet dar visi miegos, ir sargai snuduriuos.

Tik tu gerai apžiurėk orlaivio mašineriją ir radio priimtuvą, aš čia prisiruošiu kelionės reimenimis.

—Viskas ko geriausiame stovyje, ir laukia mus—sėst ir paleidus motorą, atsižiurėt už debesų pasviečio.

Ir štai po keletos minutų mudu su Miku skrisdami, tik žarstome tamsių debesų kamuolius į šalis, ir žvalgomės į navatnai upėmis subraižintą ir ežerais pagražintą planetos ypatingą vietą—Lietuvos žemelę.

—Matai, aš tau sakiau, kad beaušant bus geriausias laikas nuskriest prie Gedimino Kalno, ir taip yra.

Tenai tai, Mikai, tiesiog žemyn, tai yra musų garbingos Tautos lopšys, ir visos Lietuvos švenčiausia bei istoriškai svarbiausia vieta iš viso žemės kamuolio. Čia susikurė pati pradinė lietuvių tautos viešpatystė, ir čia gimė, augo, kariavo ir mirė musų Tautos ir Tėvynės narsiausi karininkai ir kilniausi vyrai—Gediminas, Keistutis ir Vytaustas—jie visi yra tikri Vilniečiai. Garbingas musų Vilnius dėlei šitos tautinės traicės, o taipgi lietuvių tautai garbingi tie trys vyrai, esanti Vilniečiais.

Kas gali apipasakot svarbą bei įvertinimą to nuotikio ar buitybės, kuri iki šiai dienai palaiko, gaivina ir stiprina musų tautinį pulsą; rodosi, kad musų tauta nebutų įstengus gyvent be Vilniaus o Vilnius nebutų tapęs šventove tautai be tų trijų jo piliečių!

Kad aiškiau tau, Mikai, butų suprast ką aš norių išaiškyt tai šitokį privesiu palyginimą: Jei žmogus turėtų kuną, bet jam stokuotų gyvybės, arba butų gyvybė be kuno, vis vien toks asmuo negalėtų gyvent, na ką jau kalbėt kaipo žmogus. Apie jo klestėjimą? Tas pats yra su musų tauta, kuri, daleiskim, teužima vietą to žmogaus, Vilnius tegul bus ku nu, o tie trys Didvyriai perstato gyvybę. Dabar jau lengvai suprasi, kad tauta, kaipo asmuo, negali gyvent be kuno, o tuom labjau, be gyvybės—jie visi, tiktai bendrai, tegalės amžius pergyvent, gausiai kul turėt ir tvirtai priešus nugalėt, tai.....bendrai!

Ana tenai, podešinės, aiškiai matosi kita mums garbinga vietą—Trakai. Tenai degė šventa bei amžinojo ugnis, kurią prižiurėjo ir kurstė patsai Krivių Krivaitis. O Krivių Krivaitis privalo tą patį mums reikšt, jei mes mokame tyrai suprast ir sąžiningai atjaust, ką romiečiam reiškia popiežius. Bet lietuviam Krivių Krivaitis turi reikšt daugau negu svetimtautis popiežius—Jis buvo ir su siela ir su kunu musų pačių tautietis, kuriam musų vargai ir laimės buvo jaučiama, ir jis visuomet buvo pasirengęs už savo brolius, seseris tautiečius ir Lietuvos šventą žemelę ir jos garbę geriau mirt negu priešui apleist.

Joki svetimi popiežiai, nė svetimi išganytojai, nepavelys sau nukentėt delei musų, nors mes ir esame vienos ir tos pačios religijos, nė delei musų Tautos ar Tėvynės.

Ne veltui tulas musų dainius pasakė, kad:

"Kuomet musų karaliai Trakuose sėdėjo,
Jie lietuviškai meldėsi ir šnekėjo."

Aš norėčiau, kad tu, Mikai, gerai suprastum tą reikšmę, kad pakol Lietuva nepažino svetimų krivių ar kitokių išganytojų su jų akcijomis, delei gelbėjimo musų sielų po mirties, tai jie turėjo savo sielos ir kraujo karalius, savo viešpatystę, savo žinyčias, savo kunigus ir savo Dievą garbino Vilniuje ir Trakuose. Bet iki šiol, begarbinant svetimus dievus, besidangstant svetimomis religijomis ir sekant svetimtaučius vadus, kame mes atsidurėme? Galais ne galais, ką tik susigriebėme ant galo pragaištės laipto, ir nenusmukome į amžinybės prapultį, visa tauta. Ir tai, šiądien, nedaugiau 15 nuošimčių iš trijų milijonų visos skaitlinės, terandasi tų, kuriem pritinka nešiot **nesuteptas** vardas **lietuvio.**

Svetimtaučiai musų "gelbėtojai" iš mus reikalauja sąžiningumo, paklusnumo, kantrybės, bažnyčių, mokslainių kliošturių, ir mokesčių užlaikymui svetimos įtekmės musų Tėvynėje, lyginai tų vabalų kurie pas žmogų atsiranda ir paskui jį graužia. Ir tas mane sprangina ir žodį ištart, tai tas, kad už tą viską: už musų nusižeminimą ir duosnumą, anie "šventieji" paskiria mums laimę, ale mane pasaulyje, kur netik žmogui nieko panašaus nereiks, bet ir pati esmė žmogaus išnyks.

Labai graudus pajuokimas musų garbingos Tautos su jos dvidešimto amžiaus kulturišku laipsniu delei silpnumo ir susmukimo lietuvių didvyriškumo, jų kilnumo ir garbės, kuomet lietuvis, dvasiškas vadas šaukia, matomai, su nuoširdumu — "Taigi mes visi puldami prie Tavo kojų, meilingai jas bučiuojame."

Čia aiški išdava religiško kvaitulio, prie kurio tuli musų broliai jau nuėjo, ir svetimtaučiam "meilingai" kojas bučiuoja. Daugiau negu gėda visai Tautai, delei tokio "pakarnumo."!

Mikas: Na a kad mes dabar turėtume Krivių Krivaitį, ar jis butų garbinamas viso pasaulio žmonių, kaip kad romiškas popiežius?

—Niekados jis nebutų atsiekęs tos pagarbos nuo svetimtaučių, nes jis vien rupinosi sava religija. Jis nesistengė savo religijinę akciją užurpuot svetimtaučius po savo "dievyste" — tai yra, idant jam kurių ir dvasia vergautų šiame gyvenime. Krivių Krivaitis buvo tikras Dievo garbės skelbėjas, bet ne toks politikas ar veidmainys, kuris religiją rodo o akciją ugdo.

—Ale kad Krivių Krivaitis buvo pagonis, tai vistiek jis nevertas pagarbos, ar ne?

—Dievo akyse, doras pagonis yra šventesniu už inkvizicijų išradėja, arba akcijų ugdytoja.

Tik tu suprask, kad nė Jezus, nė pats Dievas neįgaliojo kokį tenai Petrą buti jo ambasadorium, bet Petras pats savę persistatė, o jo draugai tam pritarė. Tai yra labai gudrus "invention."

—Rods, ką reiškia ta katalikų akcija?

—Akcija tą patį reiškia Dievui, ką reiškia aštuoniuoliktas pridėčkas prie konstitucijos Amerikoj.

—O kas tokio su Amerika?

—Vai, amerikiečiai pridėjo prie savo šalies konstitucijos "pataisymą," kuris uždraudžia piliečiui gert svaiginančius gerymus — pasekme šio, visokios rušies kriminalistai kaip ant mielių auga ir tarpsta. Tas pats ir su katalikų religija—kad praktikuot politiką, jie sutvėrė Akciją ir įsodino į kodilnyčią, tad,kuomet tik kodyluoje, seja popiežiaus žemišką įtekmę, kuri savo keliu gamina bedievystę, išgamystę, išsižadėjimą savo Tautos ir Tėvynės ir kiršina brolį prieš brolį; tai vis delei "šventos akcijos." Na, tai tau, Mikai, čia jau ne pagonys — katalikai! Kaip patinka?

—Juozai, tu savo pasakojimais užgavai mano širdį ir sąžinę. Tu žinai, kad aš esu lietuviu ne vien iš vardo—mano **kraujas** ir mano **siela,** yra vaisius Lietuvos šventos žemelės, kuri užtrešta musų bočių kaulais ir apšlakstyta krauju, vis tai ginant savo prigimtą laisvę, savo religiją ir savo Tėviškę.

—Aš tavę, broli, suprantu, bet deja, nevisi lietuviai yra tokiais. Mudu abudu, rodosi, esame vienodo nusistatymo, kad nuo visokių pavergtojų, kaip dvasios taip lygiai ir kuno, ir Tėvynės, pasiryžę kovot iki pergalės priešo ir atsiekimo visiem tautiečiam ir Tėvynei pilnos laisvės, arba mirt už tą įdėją.

Susirupinus Tautos ir Tėvynės reikalais, o už tiesą, mudviem nė mirtis nesudaro baimės, bet džiaugsmą ir laimę..!

Šiuom laiku pašokau, apsidairiau, ir apsivertęs ant kito šono, ir vėliai leidausi į sapnus.

P-lė Bronė Puidokiutė Važiuoja į Lietuvą.

P-lė Bronė Puidokaitė

Apskaičiuojama ,kad per metus į Lietuvą turistų yra nuo 2 iki 4 tukstančių. Važiuoja dažniausia Lietuvą aplei-dę jaunatvėje. Tačiau važiuoja ir čiagimių. Vieni iš jų važiuoja su tėvais kiti ir vieni susidomi savo tėvų žeme. Laisvanorių, jaunujų ypač, ir studentų mažai bepasitaiko.

Kai kas ir labai stengiasi ir nemažai dirba surengti ekskursijas į Lietuvą jaunuoliams, (nuo 16 ir aukščiau metų amž.) bet dažnai vietoje jaunuolių — vien seniai važiavo. Spaudoje apie važiuojančius atlankyti Europą daug prirašoma; studentams, jaunuoliams irgi labai daug vietos pašvenčiama mokslo, susipažinimo, įvairių studijų reikalais ir sykių biznio atžvilgiu. Parašau apie vieną keleivę, kuri va žiuoja birželio 4 d. motorlaiviu "Kungsholm" per Švediją į Klaipėdą, tai apie panelę Bronę Puidokaitę (Washingtone žinoma kaipo Miss Blanche S. Pollock) Ši panelė jaunutė virš 20 metų amžiaus. Gimus ir augus Lawrence, Mass. Pradine ir aukštesniąją mokyklą lankydama jau darbavosi Lawrence lietuvių tarpe. Bronytė figuravo kone visuose parengimuose ypač ALTS. 12 kuopos parengimuose; buvo tai gabi ir talentuota pianistė. Jos tėveliai, Puidokai (mamytė jau mirus) irgi begalo tautiški, lietuviški žmonės. Kuo ne visa šeima dirba ir dar tebedirba lietuvių kulturiniuose darbuose. Bronės broliukai žinomi ne tik Lawrence, bet ir apylinkėj. Baigus High School Bronė įstojo į komercinę mokyklą, bet geresnių darbų, platesnių ir aukštesnių Lawrence mažai te buvus, p-lė Puidokaitė penki metai atgal nuvažiavo į Washington, D. C. ir gavo valstybinę vietą, pradžioj mažesnę, bet dabar jau dasigavus į Amerikos Lotynų Departamentą (Latin American Division) užsienių valstybės skyriuje. Budama Washingtone, gražiai išmoko ispanų kalbą, be to visam valstybės aparate, Washingtone, ji žinoma kaip vienintelė lietuvaitė ir gauna labai daug vertimų į lietuvių ir iš lietuvių į kitas kalbas, o reikia žinoti, kad Washingtone yra nemažai musų lietuvaičių, kad ir iš paties Lawrence, Mass., bet jos nežinomos, nes slapiasi, nesivadina lietuvėms. Tai vis tėvų kaltė, kad iš mažų metų savo dukterims neįkvėpė lietuviškumo, savo tėvų tautybės. Panelė Bronė iš pat pradžių skelbėsi lietuvaitė, ir dabar skelbiasi. Panelė Bronė laisvomis nuo darbo valandomis lanko George Washington Universitetą (School of Government), pasiekti Foreign Service Degree ir jau greit pasieks. Panelė Bronė keli metai svajojo pamatyti savo tėvukų šalį, bet kliudė neturtas, šiemet jau pasirengė. Išvažiuoja iš New Yorko birželio 4 d. motorlaiviu Kungsholm per Švedija į Klaipėdą. Čvedijoje atlankys: Stockholma ir Malmo, Lietuvoje: — Klaipėdą, Palangą Nidą ir kitas Lietuvos grožybes. Paskui Voketiją ir iš Paris į Cherbourgą, kitu Švedų Amerikos Linijos motorlaiviu Gripshold rugp. 22 d. iš Cherbougo važiuos namučių. Kelionės reikalais aprupina Jono Sekio laivakorčių agenturą, Hartford Conn.

Ar daug jaunuolių paseks šios panelės žygius, tai ateitis parodys.

-- -- V. P. M.

Arėjas Vitkauskas.

SUKĄSK DANTIS!

Sukąsk dantis, kai širdį skau-
[da,
Nes tavo skundą, tavo raudą
Greičiuasia artimas išjuoktų...
Sukąsk dantis — nepasiduok
[tu!

Sukąsk dantis, kai reikia lito—
Jo neprašyk skolon iš kito,
Nes jis draugystės tau nero-
[dys—
Tokiam peršiltas tavo žodis!
Sukąsk dantis, kai tau svajo-
[nės
Pasiulo daug moters molonės:
Jei butų tavo patikėta —
Gyvatės butų rasta dėta...
Sukąsk dantis ir vykdyk sa-
[vo—
Ir ateitis ir laimė tavo!..

Palanga, 1931, IX. 7d.

OFICIALE LIETUVIU KATALIKU

EKSKURSIJA

Į EUCHARISTINĮ KONGRESĄ ir LIETUVĄ

Kunigų Vienybės Vadovaujama

Išplauks iš New Yorko

BIRŽELIO 9, 1932

Nauju Motoriniu Laivu SATURNIA

Ekskursijoje dalyvaus: Vyskupai, Pralotai ir Katalikų Šviesuomenė. Šv. Tėvo leidimu, laive bus užlaikomas Šv. Sakramentas.

Atgal iš Klaipėdos ekskursantai grįž Skandinavų Amerikos Linija, per Kopenhagą.

Visa kelionė į Eucharistinį Kongresą ir atgal iš Lietuvos į New Yorką, Turistine Klase, tiktai $240.00

Reikale Ekskursijos kreipkitės į vietos lietuvį agentą arba į

SCANDINAVIAN AMERICAN LINE

SandaroS PIKNIKAI

Birželio 12-tą, Tautiškam Parke, Lawrence, Mass. išvažiavimas.

Birželio 19-tą Seiminis Piknikas, Pittsburghe.

Birželio 25 ir 26, Racine, Wisconsin.

Liepos 4-tą, Sandaros Pirmo Apsk. Didysis Piknikas

Liepos 17-tą, Sandaros Centro Piknikas, Justice Park. Justice, Illinois.

Rugsėjo 28-tą, Chicagos Sandariečių Piknikas, Justice Park, Justice Illinois.

Skaitykite

SANDARĄ

"SANDARA" tai veidrodis Amerikos lietuvių gyvenimo, tai vienatinis demokratiškas, tautiškas, liberališkas laikraštis. "Sandarą" leidžia jau per 17 metų Amerikos Lietuvių Tautinė Sandara, kuri daug prisidėjo prie Amerikos lietuvių geresnio gyvenimo, taipgi daug prisidėjo ir prie Lietuvos Nepriklausomybės iškovojimo.

"SANDAROJE" rašo ir bendradarbiauja geriausios Amerikos lietuvių jėgos, taipgi turi korespondentų ir rašytojų iš Lietuvos, Vokietijos, Francijos, Pietų Amerikos respublikų ir k.

Jei dar neskaitote **"SANDAROS,"** tai išsirašykite ir apturėję kas savaite džiaugsitės su jos žiniomis, pranešimais, visais straipsniais ir tt.

"SANDARA" kainuoja metams tik $2.00. Įdėkite į laišką du doleriu, užrašykite "Sandaros" adresą ir nunešę į paštą užregistruokite. Jeigu turite Lietuvos Laisvės Paskolos Bonų, tai nukirpkite kuponą už 1930 m., arba už 1931 metus ir atsiųskite "Sandarai," tai gausite "Sandarą" per metus ir dar priedo už 50c. knygų. O jei prisiųsite **Penkis dolerius** pinigais arba kuponais, tai "Sandarą" gausite per tris (3) metus. Į Lietuvą "Sandara" metams $3.00.

Visada rašykite šiuo adresu:

"Sandara"

3236 South Halsted Street, Chicago,

SANDARA

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SANDAROS LAIKRAŠTIS

Lithuanian Weekly
Published Weekly on Friday by the
Lithuanian National League of America
Editorial Office:
3236 South Halsted Street Telephone Calumet 3277

SUBSCRIPTION RATES:
$2.00 per year in the United States
$3.00 per year in Canada and all foreign countries

Entered as second class matter OCTOBER 25th, 1928, at the Post Office at Chicago, Illinois, under the ACT OF MARCH 3, 1879.

Sandara yra savaitinis laikraštis, leidžiamas kas penktadienis. Leidžia Amerikos Lietuvių Tautinė Sandara, 3236 So. Halsted St., Chicago, Ill.
Užsisakymo kaina
Suvienytose Valstijose metams $2.00
Užsienyje metams $3.00

SANDAROS PLATFORMA LINK LIETUVOS IR LIETUVYBĖS

Laisva Nepriklausoma Demokratinė Lietuvos Respublika.

Vyriausia šalies valdžia ir suverenas yra pati tauta, išreiškianti savo valią, slaptu ir teisėtu balsavimu visų pilnamečių ir pilnateisių gyventojų — vyrų ir moterų.

Lietuvos Respublikos ir visos Lietuvių Tautos sostinė ir tautinio bei kulturinio gyvenimo centras yra Vilnius.

Visuotinas beašliškas švietimas ir mokslo bei kulturos kėlimas tarpe Lietuvos ir išeivijos lietuvių.

Kuoartimiausi broliški ryšiai tarpe Lietuvos ir plačiosios išeivijos Jungtinėse Valstijose ir kitose šalyse.

Bendros pastangos ir veikimas įgyvendinti Lietuvoj ir visoj tautoj plačiausius demokratybės principus.

Visiems žmonėjimams ir sąžinės įsitikinimams tolerantiškumas ir atskyrimas tikybinio veikimo nuo poltinio.

Konstitucijos garantijos piliečių teisėms ir piliečių įsitikimybė Konstitucijai.

Atsižvelgiant į tautos ateitį — pastangos priaugančiąją lietuvių kartą — jaunuomenę, išauklėti sveiką, apšviestą ir tautiškai susipratusią.

Amžina kova už Lietuvos sostinę Vilnių visais galimais budais — Mes be Vilniaus nenurimsim.

KLAIPĖDOS GUB. A. MERKYS REZIGNAVO.

Telegramos iš Klaipėdos neseniai pranešė, jog vietinis gubernatorius A. Merkys, kurį buvo paskyrusi Lietuvos valdžia, įteikė savo rezignaciją. Atsisakymas nuo vietos, beabejo, surištas su paskutiniais rinkimais, kuriuos, kaip žinome, laimėjo vokiečiai. Ar p. Merkys kaltas už tai, ar ne—sunku pasakyti. Galimas daiktas, kad jis pildė tik tą, ką liepė jam Kaunas. Bet iš kitos pusės, p. Merkys buvo žymi ypata valdiškose sferose, beto aukštas karininkas ir jo nuomonė galėjo daug sverti ministerių kabinete ir paties prezidento namuose. Taigi jo rezignacija vargiai ar ką nustebins. Kas nors mažesnių turi pasiimti atsakomybę ir už daugelio klaidas —vienas nukentėti. Toki "nagrada", teko gubernatoriui Merkiui.

Dabar kyla svarbus klausimas: kas užims jo vietą? Nemanome, kad rastųsi daug savanorių, kurie sutiktų krauti sau ant pečių tokią sunkią naštą. Spėjama, jog tą vietą turės užimti E. Galvanauskas, buvęs ministerių pirmininkas ir dabartinis Klaipėdos uosto viršininkas. Nors jis nėra tautininkų partijos narys ir nepritaria Lietuvos politikai, tačiau kaipo diplomatas ir administratorius jis yra nepamainomas. Tokio žmogaus kaip tik ir reikalinga Klaipėdos krašte. A. Merkys niekad nebuvo populiarus vietos žmonių tarpe; tur but todel, kad perdaug išdidus ir nesukalbamas.

Persimainius gubernatoriui, turės keistis ir Lietuvos pažiuros į savo apvokietintą dalį. Iki šiam laikui į Klaipėdos vokiečius buvo žiurima kaipo į prešus. Prieš pat rinkimus į seimelį, Kauno laikrščiai rašė maž daug sekančiai: "Neatiduokit Klaipėdos krašto Berlyno agentams ir balsuokit už lietuvių sąrašą." Negalima sakyti, kad visi tie, kurie pritaria vokiečiams yra musų valstybės priešai. Nuolat žeriant jiems į veidą neištikimybę ir kitokius prasižengimus, mes juos dar daugiau nuo savęs atstumiam, ir kuo tolyn, tuo sunkyn bus susikalbėjimas. Tokiuose atsitikimuose reikia daug takto ir kantrybės.

Gal but nėra smagu prisipažinti prie kaltės ir vietoj tiesioginio diktavimo eiti prie kompromisų. Bet išmintingas žmogus, reikalui esant negali nuo to kratytis. Jeigu parodę visą savo norą gyventi su klaipediečiais gerumoj, mes vis vien neįstengsim palaikyti tame krašte pakenčiamos tvarkos, tuomet teks kreiptis į didžiąsias valstybes: Angliją, Prancuziją, Italiją, Japoniją, kurios globoja Klaipedos autonomiją, kad jos pakeistų konvenciją.

Abelnai, čia yra pirmutinis musų ekzaminas, mokėjime valdyti kitaip kalbančius. Jeigu išlaikysim tą ekzaminą, tuomet, galėsime su pasitikėjimu siekti ir prie savo sostinės Vilniaus atvadavimo.

DABARTINĖ IR PIRMESNĖS DEPRESIJOS

Blogi laikai spaudžia Ameriką nebe pirmą kartą. Vienokios ar kitokios rušies kriziai pasireikšdavo nuo pat Vašingtono laikų. Tik šitie kriziai budavo daug trumpesni ir ne taip smarkus. Pramonė tuomet dar nebuvo taip išsivysčius; gyventojai nespėjo dar susispiesti į vieną vietą, bet gyveno išblaškytose farmose ir jei kur pasireikšdavo depresija, tai ji retai kada apsiausdavo visą šalį.

Pirmutinis skaudus krizis įvyko 1819 metais. Tuo laiku dar lietuviai mažai žinojo apie Ameriką ir gal tik retas kuris jon patekdavo. Po šitos finansinės sujrutės užėjo geresni laikai, paskui vel depresija ir taip panašiai kartojos iki 1873 metų, kuomet užėjo tikroji, dar ligšiolai nematyta panika. Dirbtuvės visiškai užsidarė; bankai nustojo išmokėję; kainos nukrito iki pat dugno. Bet audra nusiramino ir vel atėjo saulėtos dienos. 1882 metais ėmė reikštis ženklai, kad nebetoli naujas krizis. Ir ištikro, metams praslinkus užsidarė keletas didžiųjų bankų. Bondsai, šerai ir nekilnojama nuosavybė krito stačia galva žemyn.

Vienuolikai metų praslinkus užėjo garsioji 1893 panika, kuri apėmė jau ne tik Ameriką, bet ir Europą. Šį kartą įvyko daug kruvinų streikų bei riaušių, didžiausias tai Homestead. Apie šį laiką maršavo į Vašingtoną Coxey bedarbių armija ir paskelbė streiką 200,000 angliakasių ir Pullmano tarnautojų. Prezidentas Clevelandas keliose valstijose turėjo įvesti karo stovį ir siuntinėti miliciją numalšinimui alkanų darbininkų. 1907 metai dar daugelio atminty. Šį kartą apart bedarbės, žmonės pajuto didelę stoką pinigų, nes bankai išduodavo ne dolerius, bet šiaip popierinius ženklelius, panašiai kaip čekius.

Tai toki, yra maždaug ekonominių krizių istorija Amerikoj. Galima sakyti, jog ši šalis turėjo pusę blogų, o pusę gerų laikų. Tačiau, nežiurint į šiuos visus pasikartojimus, žmonės dar nesugebėjo rasti priemonių atsikratyti bedarbės ir taip užsukti biznio mašiną, kad ji eitu vienodu tempu, nei perdaug skubėdama, negi visiškai sustojant. Kas tą atliks, tas bus tikrąsis žmonijos geradarys.

Apžvalga

APIE NAUJUOSIUS "LAIMĖTOJUS.

Paskutinieji balsavimai į Pil domą Tarybą parodo, kad nemažas skaičius susivienijimo narių lengvai pasiduoda suvedžiojimams ir paima už gryną pinigą daugelį tyčia paleistų nesąmonių. Pirmiau tuomi naudojosi bolševikai ir pagalba įvairių šauksmų, kaltinimų ir neišpildomų prižadų pasigaudavo tukstančius balsų. Šių dienų aplinkybės yra labai prielankios demogogijai, tik turėk sąžinės "permitą" ta demogogija naudotis.

Iš New Yorko ateina žinių, kad Bagočiaus-Gugio-Bakano grupė prisižvejojusi daugiau balsų negu kiti. Well, tas tik patvirtina kas buvo anksčiau pasakyta. Kaip sukta virvė, taip ir sukta politika dažnai suteikia geresnį patarnavimą. Galite sakyti, jog sandariečiai pralaimėjo. Bet tai bus netiesa; pralaimėtoju yra pats susivienijimas. Socialistai piršda mi savo žmones nesivaržė nau doti bile vieną patogią jiems priemonę. Principai, organizacijos gerovė ir paprastoji etika tapo numesta į užpečkį, kaipo bereikalingi dalykai. Pradžioje jie dirbo, kokusavo išvien su taip vadinamais "fašistais". Dar neseniai, prieš paskutinius rinkimus socialistų dvasios vadai patarė ir ragino Bačiuną kandidatuoti. Dabar "N." pasiskelbia didžiausiais kovotojais prieš "fašistus".

Bagočiau-Gugio ir Bakano grupė visur naudojo Devenio bylą, kaipo savo patentą; tačiau visi žinome, kad tą paskolą iškėlė eikštėn ne kas kitas, kaip p. Tareila. Jie sakosi apvalysią SLA. centrą, tuom tarpu siulo ir aktyviai remia, kad žuvusios paskolos kaltininkas (kuri nurodė specialė komisija) pasiliktų savo vietoj. Iš jų štabo buvo leidžiami perspėjimai, kad jeigu išrinksit Gegužį, reikėsią mokėti po 25 dol. "asesmentų". Savaime suprantama, jog pasilikus Bagočiui prezidentu kiekvienas narys gaus į metus keliasdešimts dolerių dividentų.

Bet ankščiau visko iškyla pats niekšiškiausias tos grupės pasielgimas, tai SLA. iždo klausime. Bėgiodami po namus ir dalindami gausingą literaturą, jų agitatoriai šaukė, kad susivienijimo turtas nupuolė pusę milijono dolerių ir jog už tai atsakomingas Gegužis. Žmogus savaime pamanytum, jog p. Gegužiui tenka eiti iždininko pareigas, nes kitaip tokie kaltinimai butų be pamato. Bet ne, iždininku yra "gabusis finansistas" p. Gugis, kuris, matyt, nesiima ant savęs jokios atsakomybės, o tik žiuri kaip čia savo bėdą už versti kitam. Toks bailio pasielgimas gali tik laikinai išgelbėti kieno nors kailį.

Įvairus šunpolitikieriai ir paskalos apie didelius organizacijai nuostolius, už kuriuos atsakomingi visi senieji Pild. Tarybos nariai, apart p. Gugio, parodo tik kiek socialistams rupi geras susivienijimo vardas ir kaip jie moka virti savam puode nesąmones.

Mes nesakom, kad tautiškoji visuomenė ir jos veikėjai nėra padarę klaidų. Klaidos pasitaiko ir prie geriausios priežiuros, ypatingai tokioj organizacijoj kaip SLA. Bet mes esam pasirengę jas taisyti ir dėti pastangų, kad ateityje jos nepasikartotų. Tačiau niekas neužginčys to fakto, kad musų veikėjų sumanumu ir darbu tapo išaugintas ne tik susivienijimas, bet daug kitų tautinių organizacijų, kurios yra stulpai Amerikos lietuvių gyvenime. Apie socialistus ir jų likusius vadus mes girdim tik iš to, ką kas parašyta jų pačių išleistuose ir apmoketuose pro pogandos lapeliuose. Tie žmonės, kurie vien tik pasigyrimais gyvena ir demoralizacijos keliu nori užimti vadovaujamas vietas, yra tiek naudingi susivienijimui, kiek penktas ratas vežime.

LIETUVOS UNIV. VEDĖJAS PROF. V. ČEPINSKAS PASITRAUKIA

Prof. V. Čepinskas dabartinis Kauno universiteto vedėjas padavė pareiškimą, jog atsisako nuo rektoriavimo. Jis tapo paskirtas trys metai atgal ir, matyt neužbaigė keturių metų termino.

Prie progos p. Čepinskas pa aiškino apie Lietuvos studentų buvį. Pasak jo:

—Pavasarį universitetą baigs visuos fakultetuos minimum apie 300—400 studentų, o gali kartais ir 600. Ar ras jie darbo?—sunku atsakyti. Gydytojai, teisininkai ir mokytojai gal be darbo nebus, nors tas darbas gal bus ir ne pelningas. Tačiau taip reikia sutvarkyti, kad darbo butų. Tinkamai sutvarkius, gali pasauly tie milijonai bedarbių nebuti. Visas dalykas tame, kad mes ekonominiam gyvenime prisilaikom tų nuostatų, kurie gal buvo tikslingi prieš 500—600 metų. Turim 4500 studentų, klausimas, kodėl tiek maža baigia? —Lietuviai neturtingi žmonės. Jei studentui reikia pačiam užsidirbti pragyvenimą, jis negali per 8 semestrus universitetą baigti. Jei mes butum turtinga tauta, reikėtų lėšomis aprupinti, kad studentai galėtų studijuoti, bent 50 proc.

Žinoma, tokiose sąlygose vadovauti universitetui, nėra piragai. Ir prof. Čepinskas esąs tikrai pavargęs. Taip bent jis oficialiai kalba. Kaip ištikro yra, tai vėliau paaiškės. Daugelį nustebina tas fak tas, kad prof. Čepinskas rezig nuoja nesulaukęs nė metų pabaigos.

Prof. Povilas Matulionis

(Ištrauka iš "Viliaus Žodis")

Š m. kovo mėn. 14 d. mirė. N. Lietuvos prof. Povilas Matulionis.

P. Matulionio gyvenimas yra panašus daugelio musų inteligentų gyvenimui. kilusių iš valtiečių tarpo, kurie pirmieji sky nė kelią Lietuvos nepriklausomybei. P. Matulionis gimė 1860 metais neturtingoj valtiečių šeimynoj. Jau pradžios mokykloj jis pagarsėjo savo lietuviškumu, dėlko dašnai jam buvo kabinama ant krutinės lentelė su parašu: "pro lingua lithuanica". Baigęs pradinę mo kyklą, su trim rubliais kišenėj, iškeliavo iš tėvų namų siekti aukštesnio mokslo. Istojo Dinaburgo realinėn mokyklon. Gyvenimas buvo sunkus. Neturėjo netgi buto. Nakvodavo tarp sukrautų ant upės kranto malkų. Vėliau jį priglaudė mokyklos sargas ir jam tekdavo miegoti koridoriuj ant skrynios, kartu su šuniu Gastonu, kuris nekartą jam nulaižydavęs ašaras, kaip pats vėlionis saky davo. Nuo trečios klasės gyveno pamokomis, uždirbdamas po 6 rublius mėnesiui. Nežiurint tokių gyvenimo sąlygų, jis buvo pirmas mokinys. Tuo atkreipė mokytojų dėmesį ir jau aukštesnėse klasėse gavo valdžios stipendiją, po 150 rub. metams. Siekdamas mokslo ir kovodamas dėl duonos kąsnio, jis neužmiršo ir lietuvių reikalų: įkurė lietuvių ratelį, į kurį sutraukė visus lietuvius moksleivius.

Baigęs realinę mokyklą, ryžosi stoti į aukštąją mokyklą, bet neturėdamas lėšų negalėjo savo pasiryžimo iškarto įvykinti. Kunigo Kuzmino prikalbėtas stojo kunigų seminarijon Kaune, kur gavo išlaikymą. Pabuvęs seminarijoj pusę metų — išstojo, nežiurėdamas, kas jį gyvenime sutiktų. Išėjęs iš seminarijos, trejetą metų bastėsi be jokios vietos, kol pagalios 1885 m. išlaikė konkursinius egzaminus ir įstojo Miškų Institutan Petrapilyj. Pradžioje gyveno pusbadžiai, bet vėliau gavo stipendiją, kaipo gabus studentas. Studentaudamas, aktyviai dalyvavo lietuvių organizavime, traukdamas visus kruvon. Tais laikais pradė jo rašyti "Lietuviškan Balsan" (Amerikoj); be to buvo išrinktas nariu korespondentų rusų geografinės draugijos. Instytutą baigė 1889 m. ir gavo pasiulymą linkti institute ruoštis profesurai. Norėdamas buti arčiau lietuvių centro, atsisakė asmeninės karieros ir 1894 m. grįžo Vilniun. Nebuvo lietuvių veikime tokios srities, kurio je Matulionis butų nedalyvavęs. Jis buvo vienas iš dvylikos tautinio lietuvių judėjimo apaštalų, kurie įkurė lietuvių draugiją — lietuviams ginti nuo ištautėjimo, iškovojo šv. Mikalojaus bažnyčioj pamaldas lietuvių kalboj, įsteigė dviklasę lietuvišką mokyklą, teatrą ir tt. ir tt. Bendrai tautiniame lietuvių judėjime, vėlionis visur paliko savo darbo pėdsakius.

1906 m. buvo išsiųstas Suomijon, tvarkyti tenykščius miškus, o 1909 m. apsigyveno Smolenske, kur gavo viršininko vietą didelio miškų rajono, prie kurio priklausė ir Pabaltės gubernijos. Smolenske apie Matulionio asmenį sukosi visas tenykščių lietuvių gyvenimas. Dėl savo darbo Matulionis gavo paaukštinimą ir Vladimiro ordeną, nuo kurio atsisakė, nes nenorėjo išeisti iš valstiečių luomo ir likti bajoru. Tai bu vo tikras lietuviškas valstietis-demokratas. Toks jis gimė, toks ir mirė.

Laike D. karo Matulionis rupinosi pabėgėliais: steigė mokyklas, prieglaudas ir kt. Po belševikų perversmo, 1918 m. grįžo Lietuvon ir apsigyveno savo numylėtame Vilniuje. Pas kelbus nepriklausomybę ir ėmus Lietuvai savarankiškai tvarkytis, Matulioniui buvo pavesta sutvarkyti Miškų Departamentas. Išvykęs Kaunan, ėjo Žemės Ukio viceministerio pareigas; ministeriu buvi atsisakė. Besikuriant universitetui buvo Aukštųjų Mokslų Draugijos pirmininku; 1923 m. išrinktas matematikos-gamtos fakulteto ordinariniu profesorimu; 1924 m. pakviestas pirmuoju Žemės Akademijos Rektorium ir tas pareigas ėjo iki 1928 m.

Povilas Matulionis buvo ne vien visuomeninkas-veikėjas: jis buvo ir žymus mokslininkas. 1902 išleido kalendorių, 1906 — botanikos žodyną, kuriam įdėjo 15 metų darbo; be to studentu dar budamas dalyvavo Varšuvoj leidžiamame zoologijos-botanikos žodyne, kurian parašė visus straipnius liečiančius Lietuvą; sustatė geografinį ir reljiefinį Lietuvos žemėlapį; parašė keliasdešimtis knygelių, daugiausiai iš miškininkytės srities. Be to jis aktyviai dalyvavo lietuvių ir užsienių perijodinėj spaudoj.

Povilas Matulionis yra geriausias pavyzdys mums — jau niesiems. Neturtingų valstiečių sunus, dar vaikas budamas apleido tėvų namus, buvo nevalgęs, be pastogės, ir nežiurint to, savo jaunatvės drąsa veržėsi per gyvenimą siekdamas užsibrėžto tikslo. Nuo pradinės mokyklos iki mirties skleidė lietuvių tarpe tautinę sąmonę, pats dirbo ir kitus ragino kurti savo kulturą, kad iš silaisvinti iš svetimos įtakos. Trukstant žmonių, Povilas Matulionis dirbo visose lietuvių gyvenimo srityse: nuo mokslininko iki teatro artisto. Visur jo yra įdėta plytelė lietuvių kulturos kuryboj. Jo neištautino nei aukšto valdininko kariera nei siuloma bajorystė. Jis gimė ir mirė lietuvišku mužikėliu, tuo tipišku musų mužikėlių, kuris vis ujamas ir niekinamas amžius išstovėjo tautinėj ir kulturinėj sargyboj, kol neiškovojo sau laisvės.

Man teko Krokuvos Universitete klausyti vieno profesoriaus paskaitų. Kartą jis peršviesdinėjo vienos mokslinės ekskursijos nuotraukas. Vardindamas žymesniųjų gamtininkų pavardes, rodydamas vieną kukliai apsirengusį žmogelį, pasakė "Čia yra prof. Ma tulionis, žymus gamtininkas ir užsispyręs lietuvis". Taip Povilas Matulionis buvo "užsispyręs" lietuvis ir tik dėka savo "užsispyrimui" jis liko "prastu" lietuviu, o ne bajoru. Ne visi stengia suderinti išorinį prastumą su dvasiniu aristokratizmu.

J —s.

PASTABOS

"Naujienos" įdėjo p. Bagočiaus "pikčerį" su parašu "sekantis SLA. prezidentas" ir tai ant antro puslapio, nė mažom raidėm neįdėjo "Extra". Aš tikėjaus, kad šią žinią "pasauliui" praneš sieksninėm raidėm — "EXTRA"! Ar tik nepradedama įsivaizduoti fatališkas finalas.

"Vienybė" tik dabar suprato, kad Bagočius gavo daugiau balsų tik del Gegužio-Bačiuno pasidalinimo. O kad prieš rinkimus p. Bačiunas, tą suprasdamas, buvo ištraukęs savo kandidaturą, tai p. Klinga jį išvadino "Yellow". Mes seniai sakėm, kad tie "tautininkų" vadai kerdžiai, o ne politikieriai. Dabar jau ir jie patys pradeda suprasti, kad tokiais yra.

SLA. konstitucija reikalauja, kad renkant Seimo delegatus arba kuopos valdybą, renkamasis, kad buti išrinktu, turi gauti didžiumą balsų, balsuojančių narių. Einant tuo pačiu konstitucijos demokratiniu dėsniu, Pildomoji Taryba irgi tokia pat proporcija turi but renkama; ir kadangi p. Bagočius gavo 900 balsų mažiau negu Gegužis-Bačiunas kartu. Reiškia, Bagočius negavo didžiumos ir nėra išrinktas (tikrenybėj turėtų buti kiti rinkimai). Bet kadangi SLA. rinkimai prieš įstatymus bereikšmiai, todėl seimas galės rinkti vieną iš esamų kandidatų. Jeigu sekantis SLA. seimas vadovautusi tik susivienijimo gerove, turėtų visus tris kandidatus į prezidento urėdą atmesti, nes iš esamų trijų kandidatų kurį neišrinks: Bagočių, Bačiuną ar Gegužį, vis bus mažumos kandidatas, sulig narių valia, ir didžiumos pritarimo neturės. Gi prezidentas, neturėdamas didžiumos pritarimo, negalės buti naudingas organizacijai. Kad didžiumą SLA. narių patenkinti, seimas turėtų surasti, kaip amerikonai sako, "juodą arklį", pavyzdžiui, p. Joną Griniu ir išrinkti jį SLA. prezidentu.

—F. M.

D. Klingos Misijos Atbalsiai

"Vienybės" apžvalgoj p. D. Klinga primeta man "N." tilpusią Fordo Muleko korespondenciją, iš Detroito, kurioj aprašoma p. Klingos apsilankymas šioj kolonijoj. Prie tos progos "V." kartoja savo sapaliojimus apie sandariečių bi čiuliavimąsi su socialistais. Tu riu pareikšti, kad minima žinutė ne mano rašyta ir p. Klinga, kaipo "redaktorius" turėtų tai uprasti iš jos tono, jei jam butų rupėję teisingumas, o ne puolimas Sandaros bei sandariečių. Kalbamąją žinutę parašė p. Klingos buvęs "idejos draugas" socialistas p. Lavinskas, ar kaip jį čia vadina, "ž i u r k a kaimio taradaika", žmogelis papratęs kalnų kasyklose su moterėlėmis pletkais operuoti, tai ir į miestą atvažiavęs rašo "N." ir "K." neva korespondencijas — pletkus. Kad šiame reikale: tas žmogus nė buvo, nė matė, nė girdėjo to pasikalbėjimo; užteko to, kad nuo dešimtos bobelės nugirdo ir parašė korespondenciją.

Taigi turiu pareikšti, kad p. Klingos atsilankymas, musų supratimu, nieko teigiamo nepaliko nė Sandaros, nė SLA. organizacijų reikaluose, todėl nematome reikalo rašyti, ir nerašėm, visuomenei žinių apie jo misiją.

F. Motuzas.

Pinigų Kavonės Dalyke

Netiek juokinga, kiek nuostabu, iš to, kad, kuomet iš Baltojo Namo užgiedojo pinigų kavonės (hoarding) psalmę, štai ir lietuvių spaudoj pasirodė prituravojimas, buk tai, eiliniai piliečiai, kurie šiais laikais neišgali apsimokėt skolas, taxas ir pirkt pragyvenimui reikalingus dalykus, "pančekose" kavoja savo pinigus. Tačiau, mažu pamažu, paaiškėja, kad ta giesmė turi tiek reikšmės, kiek kad žmonių malda nuo sausmečio.

Štai dabar amerikoniškoj spaudoj patėmijau, kad tuli vyrai permato dalykų stovį ir atvirai pataria patiem savę nemulkįt, bet greičiau griebtis už konstruktyvio darbo pirma, negu vilkįt ir buti priverstais atlikt tą.

Va ką jie sako: "...kad greičiau nusikratyt ekonominę depresiją, tai vienintelis budas tam, paneigt aukso valiutą, o priimt sidabro."

Jau bus apie dešimts mėnešių atgal, kai aš rašiau, kad atrodo, jog ir Š. Amerika priversta bus aukso valiutą pakeist sidabriniu, delei greitesnio atstatymo gerbuvio šalyje. Dabar jau dauguma tą permato, kad kuo greičiau federalė valdžia tą padarys, tai geriau bei greičiau išeis del gerovės šalies piliečių ir gyventojų — daugau apyvartoj bus pinigų, tad jie lengviau bus gaunami ir savaime suprantama, bus kas išleist — Tada nieks "nekavos" pinigų.

Matomai, tuliem yra sunku suprast priežastis pinigų stokos. Dauguma ištikro mano, kad piliečiai, kur tenai, pinigus antkojėse sukavoję laiko. Bet tikrenybėj, tai dalykas ne tame.

Pasirodo, kad pasaulinio karo laikais apart piniginių spekulentų, ir žmonių atstovai prisidėjo prie dolerio išplėtimo iki keturių kredito kelių, pasak tulo New Mexico piliečio. Dabar gi, kuomet kreditas išnyko, suprantama, ir dolerio kreditinė vertė susitraukė, ir tokiu tai budu pasidarė stoka pinigų apyvartoj.

Čia tai dauguma ir pradėjo manyti, kad kas nors ir kur tenai, pinigus kavoja. Jie persistato sau, jeigu tiktai plačioji liaudis nekavotų savo pinigus, bet leistų į svietą tai ir vėliai gerbuvis paplauktų kaip ant sviesto. Deja, bet pas žmones nėra pinigų ir jie neturi ką kavot, kad ir norėtų kavot, ypatingai jie neturi tuos pinigus, kurių daugelis pasigenda ir jieško — spėjimais jieško.

Tikrai Kavoja Pinigus.

Šalyje randasi žmonių kurie dėsetkus ir šimtus milijonų dolerių turi sukavoję, bet jie nė negali kitaip elgtis su tais savo pinigais, kaip kad tiktai "hoarding," nes toks individualas, daleiskim, jeigu perka sau reikalingus daiktus šimto dolerių vertės, jis gi ir užmoka tiktai vieną šimtą; juk jis neduos du šimtu dolerių už vieno šimto dolerių vertės daikta, o dviejų vienodų daiktų jam nereikia, tas aišku.

Pasirodo, kad didžiosios bankos yra stropiausiais pinigų kavotojais — bankai priima įdėlius pinigų, bet šiais laikais iš bankų paskolos beveik visiškai sustabdytos. Nesakau, kad tas daroma su blogu tikslu, bet, tačiau yra faktų, kad bankai pinigus "hoardina" — neleidžia pinigus apyvarton kai po kreditų. Na o kaip tik kreditas tapo panaikintas, taip greit ir pinigai pasislėpė, ką visi gana gerai patėmijote.

Pinigas Pinigą Uždirba, Bet Ne Visiem.

Tas yra gerai žinoma, kad asmuo negali tapti turtingu, jeigu jis savo pinigus laiko paslėpęs. Norėdamas praturtėt, išleisk savo pinigus. Šitas keistai girdisi, bet yra tikra tiesa.

Turėdamas pinigų, ir žinoda mas kur juos padėt, beabejonės, kurią gražią dieną, busi turtingu. Bet nedaug tokių laimingų žmonių yra, aplamai laimingų žmonių yra, aplamai imant, kad tik tai 5 nuošimčiai šalies piliečių turi laimę pasinaudot didžiausiais turtais iš pelno piniginės spekuliacijos, ir suvis mažai įdedant savo pinigų į biznį. Bet ta laimė neprieinama eiliniui piliečiui, nes visos finansinės įstaigos, paprastam žmogui įkalba, buk yra saugiausia vieta sudėt pinigus tenai, kur nuošimtis ar palukas apmokama nuo 3 iki 8 p. c. (nuošimčių). Na, šis neturėdamas platesnio patyrimo tame, priverstas patikėt, ir užsiganėdint mažu pelnu, o visą kruvą pelno, pasidalina tie, kurie yra tame gudresniais.

Dabar aišku, jeigu kuris asmuo susitaupo keletą dolerių ir jis įdeda į banką arba perka akcijas bei šėrus ar bonus už tai daugiausia ką pelno, tai 8 p. c. Trumpai sakant eilinis pilietis, jeigu nori šiokio tokio pelno už taupomus pinigus, tai turi savo pinigus pavest kitam — piniginiui spekuliantui, kuris didžumą pelno legalizuoja savo naudai.

Tas gal but yra labai žmoniška idant savo pinigais tulą asmenį praturtint, tačiau reikia atsimint, kad geradarystė turi prasidėt nuo savo namo ir nuo savo šeimynos.

Spekuliacija Pinigais.

Lengvesniam supratimui kokiu budu spekuliantai krauja sau milijonus dolerių, o tie, kurie suteikia savo pinigus spekuliantams, pasilieka užpakalyje — prie paprastų ir aprybotų palukų (interests), čia privesiu praktišką pavyzdį.

Gudresnieji asmenys įsteigia, sakysim, industrijinę korporaciją su $1,000,000 veikiančiojo kapitalo, 8 nuošimčių pirmenybės akcijų (preferred stock) ir $1,000,000 paprastų akcijų (common stock).

Dabar jie išparduoda 8 p. c. (nuošimčių) pirmenybės akcijas tiem, kurie yra išmokyti pirkt akcijas del pelno, kaipo "saugesnio" pinigų įdelio, o paprastas akcijas pasilieka sau, idant buti vadais ir tuom pačiu laiku buti tranais — sunaudot didžiumą pelno iš korporacijos uždarbio.

Čia reikia pabriežt, kad tie "saugieji" šėrai, jeigu korporacija subankrutuoja, tiek pat reiškia kiek ir nesaugieji, nes visi pasilieka beverčiais. Tiktai tame skirtumas, kad už pirmenybės akcijas žmonės užmoka pilną įvardintą sumą, sakysmi, už šimtą dolerių šėrą, užmoka šimtą dolerių, o paprastuosius šėrus, kuriuos spekuliantai pasilaiko sau, vietoj šimtinės, kartais jie įdeda tiktai keletą dolerių.

Dabar aišku, jeigu žusta biznis ir šėrai, tai eiliniai spekuliantai nustoja šimtinę dolerių su kiekvienu šėru, bet specialistas spekuliantas, vien netenka keletos dolerių su kiekvienu šėru (akcija).

Ir štai bėgyj keletos metų kompanija, sakysim, uždirbo vieną milijoną dolerių per vieną metą.

Vadai išmoka $80,000 tiem, kurie turi pirkę pirmenybės akcijas, sau pasiliekant gi $920,000 arba 92 p. c. už savo $1,000,000 paprastas akcijas, už kuria jie užmokėjo, gal but, tiktai po keletą centų už šėrą.

Laikui bėgant jų išdirbystės ant rinkos reikalavimas pasididina, tad jie padvigubina veikiantį bei apyvartos kapitalą, tokiu budu pasidvigubina ir jų pelnas. Kadangi biznis išdirbtas labai gerai, tai jie išleidžia milijono dolerių bondus su 6 p. c., padidinimui veikiančio kapitalo.

Su laiku jau jų metinis pelnas pasiekia $2,000,000. Išmokėjus palukus už pirmenybės akcijas $80,000 ir bondų savininkams $60,000, viso $140,000, jiem gi liekasi $1,860,000 arba 186 p. c. per metą už jų $1,000,000 paprastą staką (common stock).

Labai puikus pelnas, pinigo galybės! Bet dar ne tuom užsibaigia. Jie trokšta, kad turtas ateitų greičiau ir daugiau jo, tad spekuliantai pasuka dar kartą pinigų darymo maši nos ratą.

Ant vieno milijono dolerių paprastų akcijų 186 p. c. dividentas lyginasi 8 p. c. dividentui ant $23,250,000. Tuomet gi, jie padidina paprastą staką nuo $1,000,000 iki $23,250,000 ir paskelbia stako dividentą ant paprasto stako $22,250,000 sumos.

Dabar vietoj už $1,000,000 atnešant ant paprasto stako 186 p. c. per metą, jie turi $23,250,000 atnešant 8 p. c. per metą.

Kadangi $1,000,000 davė 186 p. c. per metą palukų, tai kuomet plačiajai liaudžiai nebuvo "užtikrintas saugiausias," kai kad liaudis buvo mokinama tikėt, kad užtikrintas saugumas gludi vien tiktai akcijose nuo 3 iki 8 p. c. skatikuose.

Šitokia maža metoda "finansavimo" pastatant staką atnešt vien tiktai 8 p. c. per metą, spekuliantai padaro tą patį staką "saugiu" del liaudės įdėlio ar pirkio. Toks tai yra "konservatyvis" įdėlis ar pirkis akcijų, pagal standartą pinigo vertės, ir toks tai ypatingas stakas pateikiamas kacijų rinkai (stock exchange).

Geruose biznio laikuose, tvirtas stakas, kai kad čia kalbamas, atnešantis 8 p. c. per metą, abelnai parsiduoda vienu ir pusę jo par value (aukščiau pažymėtos vertės).

Sakysim spekuliantai nusprendžia sau pasilaikyt $250,000 akcijų idant turėt sąryšį su tają kompaniją ir pardavinėt $23,000,000 po $150 už šėrą — daleidžiant, staką buvus par value $100 už šėrą— tas jiems duoda $34,500,000 pelno, už kurį jie nėra užmokėję nė vieną centą. Apart to, jie dar ir dividentus gaudavo. Tai taip yra spekuliuojama su svetimais pinigais.

Jeigu kuriam atrodo, kad aukščiau privestas pavyzdis išpustas, tai teiksitės persitikrinimui pažvelgt į "Manual of Corporations," tenai rasite daug panašių pavyzdžių.

Reikia suprast, kad didelės piniginės palaimos nėra padaromos su algų ar rankų darbo uždarbiu; o nė su nuo 3 iki 8 p. c. palukais ar dividentais, bet virš nurodytu metodu.

Tie visi Š. Amerikos milijonieriai ir multimilijonieriai, kurie mirdami palieka po keletą desėtkų ir šimtų milijonų dolerių, įgijo tuos milijonus ne algomis ar nuošimčiais, bet spekuliacijos budu — o spekuliacija daugiausia su liaudės pinigais, sudėtais į akcjas bei šėrus, taip kad jiem patiem pavojus negręsia prarast pinigus, jeigu spekuliacija nepavyktų.

Turiu viltį, kad dabar bus aišku, kurie piliečiai turi daugiau pingų, jie gi, savaimi suprantama, daugiau turi šansų ir "hoarding" pinigus.

— J. Smulkutis.

Psichologas Bus Teisėju

Patėmijau angliškoj spaudoj, kad, buk tai, ateityje, psikologai turėsią sprendžiamąjį balsą teismuose, kadangi liudytojai nevisuomet vieną ir tą patį įvykį vienaip patėmija. Esą svarbiuose teismo nagrinėjimuose, kaip kad: Robert Osborne Sheppard'o, Adolph Beck ir Roger Tichborne, matomai, psikologai ateityje bus šaukiami imt dalyvumą teismuose.

Rods, gal but aš ir esu persilpnas Amerikos teisėjus kritikuoti, bet ką mano akys per mato ir sąžinė sprendžia, turiu tiesą pareikšt tą — Amerikos teismuose ne psikologai yra reikalingi, bet vienintelis dallykėlis—teisybė (justice).

Tikrai nežinau dalykų stovio nė teismo eigos Tichborne's o nė Sheppard'o, tad mažai apie tuos teismų nuospren džius tegaliu ką pasakyti. Bet Buckley užmušėjystę ir jos teisme nagrinėjimą ir nuosprendį, atydžiai sekiau. Pasirodo, kad yra liudininkas, kuris girdėjo žmogžudžių suokalbį Buckley nudėt, taipgi liudytojai, kurie matė asmenis išeinant iš viešbučio ir dedantis revolverius į kišenius ir greitai prasišalinant nuo viešbučio. Tačiau kaltininkų teismas nesurado, nors tie liudytojai teisme rankas uždėjo ant asmenų, kurie buvo teisiami už tą žmogžudystę, kad juos matė išbėgant iš viešbučio su revolveriais rankose.

Tokiame teismo nuosprendime ir liudytojų pareiškime, nepermatau, ką psikologas turėtų pasakyt? Gal jis pareikštų, kad liudytojai buvo dideliame sumišime ir matė tuos žmogžudžius rankose turint geltonus bananus, bet ne revol verius.

Washington'o Universiteto, St. Louis, Edgar James Swift, psikologijos profesorius įvykdė tokį eksperimentą:

Greit durys atsivėrė ir keturi studentai, du vaikinai ir dvi merginos įbėgo į klesinį kambarį, K. švytruodamas didelį geltoną bananą, lyginai revolverį. Profesorius atsistodamas užprotestavo už kėlimą triuk šmo ir metė mažą "Fourth of July" torpedą į grindis, kur ji eksplodavo. H. smuko atgal rėkdamas "aš peršautas."

Tada profesorius prisakė studentams trumpai, bet teisingai aprašyt tą visą nuotikį, kurį studentai manė esant tikru maištu. Du liudyjo, matę šunį kambaryje, penki matė ir girdėjo šaujant, aštuoni matė studentus kurie ištikro tenai nebuvo, o šeši neatsiminė daugiau nieko apart smarkios talpos.

Toks psikologijos tyrinėjimas aiškiai perstato psikologiškus faktus iš moksliško atžvilgio, bet kaip psikologas ekspertas pavartotų savo psikologiją teisme, kuomet liudytojas sako mačiau šį asmenį su revolveriu rankoj bėgant lauk iš viešbučio, kurio asloje guli peršautas žmogus, a teismas negali surast kaltininką? Šitą išrišt, tai reik psikologo!

— Smulkutis.

Švedų Amerikos Linija

2 EKSKURSIJOS

į LIETUVĄ

Rengiamos Lietuvių Laivakorčių Agentų Sąjungos Amerikoj

IŠ NEW YORKO

Į KLAIPĖDĄ

(Per Goteborgą)

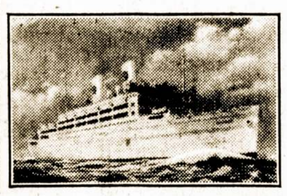

Naujais Motorlaiviais

Kungsholm ir Gripsholm

Gegužės 10 ir Liepos 30 d

Nupigintos laivakortės Į KLAIPĖDĄ Ten—Ten ir Atgal	
Trečia Klase $76.	$126.00
Tnristine Kl. $107.	$176.00

Su pirma ekskursija į Lietuvą grįžta p. C. G. Lukšis, kuris kas metai amerikiečiams rodo "Lietuvą Paveiksluose". Kelionėj nufilmuos visą ekskursija ir kitą metą rodys Amerikoj. Norį turėti linksmą kelionę į Lietuvą ir matyti save paveiksluose važiuokit Gegužės 10 d. ekskursija.

Prašykit specialio lietuvių kalba cirkuliorio apie ekskursiją.

Informacijų, laivų išplaukimų ir laivakorčių kreipkitės pas savo agentą arba į:

Swedish American Line

181 N. Michigan Av. Chicago.

Rengiantiems Keliauti

LIETUVON

Kaip kas metai, taip ir šią vasarą daug lietuvių rengiasi keliauti į Lietuva praleisti savo vasarines atostogas ir pasimatyti su saviškiais. Nekurie jau pradeda rupintis savo kelionės reikalais ir tankiai atsiklausia Laivakorčių kainų, taigi čia jas ir paduodome.

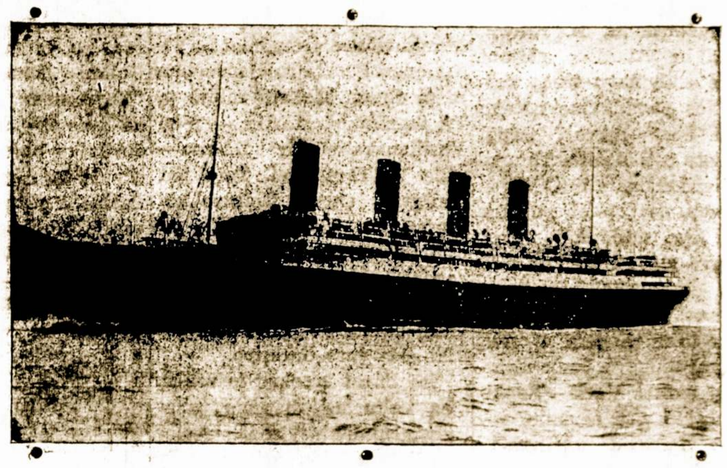

TREČIA KLASE

Į Klaipėdą	$ 75.50
Į Klaipėdą ir atgal	$125.50

TURISTINE KLASE

Į Klaipėdą	$ 99.00
Į Klaipėdą ir atgal	$163.00

KABIN KLASE

Į Klaipėdą pigiausiai	$118.00
Į Klaipėdą ir atgal	$218.00

Vaikai nuo 1-nų iki 10 metų amžiaus moka pusę laivakortės kainos.

Kudikiai iki 1-nų metų trečia ir turistine klase į vena pusę moka $5.50. Į abi puses $11.00. Kabin Klase į vieną pusę $11.00 abi $22.00.

Jungtiniu Valstijų Revenue ir pagalves mokesčiai atskirai.

PASTABA: Vaziuojant Lietuvon Turistine klase vasaros sezone nuo gegužės 16 iki liepos 15 ir atgal nuo rugpiučio 1-mos iki rugsėjo 30-ta keleiviai primoka po $15.00, perkant laivakortę į abi pusi.

Specialės Laivokorčių agentų rengiamos Ekskursijos bus sekančiai:

"Europa" — Balandžio 20 d. per Bremeną
"Kungsholm" — Gegužės 10 d. per Švediją
"Statendam" — Gegužės 21 d. per Holandiją
"Lancastria" — Birželio 1 d. tiesiog į Klaipėdą
"Berengaria" — Birželio 15 d. per Southamptoną
"Paris" — Birželio 29 d. Southamptoną
"Frederik VIII" — Liepos 2 d. per Kopenhagą
"Statendam" — Liepos 16 d. per Holandiją
"Gripsholm" — Liepos 30 d. per Švediją
"Majestic" — Rugpjučio 19 d. per Southamptoną

Platesniais reikalais kreipkitės į

SANDARA

3236 So. Halsted St. Chicago, Ill.

Amerikos Lietuviu Gyvenimas

DETROIT, MICH.

D. L. D. Tarybos Vakaras

Gegužio 1 d. Lietuvių Svetainėje buvo surengtas gana gražus D. L. D. Tarybos vakaras, kurio programas buvo gana turtingas. Pirmiausiai kalbėjo p. Povilas Daniušis, savo kalba pradėjo nuo Lietuvos istorijos ir baigė apibudindamas dabartinę Lietuvos politinę bukle. Buvo suvaidinta K. S. Karpavičiaus dviejų veiksmų komėdija "Žentai iš Amerikos". Vaidino, Džiakio Veršio rolę Leonas Sinkus, Maikio Vaškio, J. Besasparis, Keidienės, S. Dermaitienė, P. Grybo, A. Bernotas, Marytės Stalioraitytės, Onute Maselskiutė, ir Barboros Seniulytės, V. Motuziene, Visi vaidino gerai ir publika prijuokino ligi valiai.

Po vaidynimo seke muzikalis programas, pirmiausiai Chicagiete, p-lė Paulina Šarkaitė-supranas sudainavo; Oi Graičiau Graičiau-Šimkaus, ir Aukso Žvaigždutė M. N. Brown, publikai be atlaidos plojant Šarkaitė sudainavo trečą daina, kurios pavadinimo neteko nugirsti. Seke antroji taipgi Chicagiete p-lė Amilia Tataroniutė-pianas Sonata in C Major Beethoven, šiai p-lei publika katučių irgi nesigailėjo. Trečioji buvo musų žvaigždė p-lė Sophia Žukauskaitė-supranas sudainavo, Tegryžta laimė, ir kita angliška, Sophia šį sykį taip gerai dainavo, kaip nieka dos ligi šioliai Valio Sophi. Antru kartu p-lė Šarkaitė sudainavo Paimsiu aš Lyra-T. Cottrau, ir Dvi Genkartės - M. Petrausko, paskutinę daina dainuojant jai palydėjo pianu p-lė Tataroniutė ir Smuiku J. Stanevičia, kas labai gražiai išėjo. Tenka pasakyti, jog Chicagietės p-lės Tataroniutė ir Šarkaitė į Detroitiečius padarę gana gražų ir gilų įspudį savo muzikališkumu ir todėliai mes ju, ilgai neužmiršime.

Publikos atsilankė nedaugiausiai, to priežastį galima aiškinti įvairiai, bet paliksiu tegul laikas išaiškys. Šiap ar taip, musų fronte išsiplėtė ignorancijos liga o ignorantų vistiek ne įtikrįsi, iki jie neatsimuša kakta į sieną.

— Korespondentas

BROOKLYN, N. Y.

Operinis Vaidinimas

Brooklyniškiai "Sandaros" korespondentai kaž kodėl nepasistengia pagarsinti šiame laikrašty tokio Brooklyno lietuvių veikimo, kuris tikrai lietuviams garbę daro. Mačiau 'Sandaroj' pagarsintą net "žymiausią" Brooklyno apylinkės dainininkę ponią Strumskienę, kuri savęs tokia pati neskaito ir manau, jai sudarys net tulą "embarrassment" tokis komplimentas, kuomet jos "busteriai" yra toki neskrupulingi korespondentai.

Tuo tarpu tie korespondentai apie tikrai vertą pažymėti Brooklyno lietuvių menininkų veikimą nei puse lupų neprisimena. O juk ir "Sandaros" skaitytojams yra svarbu žinoti kitų kolonijų lietuvių kulturinis veikimas. Čia apsigyvenus Lietuvos Operos artistui p. J. Byrai prasidėjo rimtas menininkų veikimas. Pirmiausiai p. Byra surinko žymiausius muzikos meno vietinius talentus, kaip visoj Amerikoj žinomą dainininkę ponią Zosę Vitaitienę, p-lė Violetą Tamkiutę, p. Pr. Stankuną ir pastatė scenoje operų ištraukas. Ta naujanybė rimtą muzikos meną mylintiems lietuviams labai patiko ir vis vienu balsu užgyrė tokį gražų darbą, išskiriant Grandstreeto pavyduolius, kurie savo gazietoj kiek druti stengėsi išpeizoti tą gražų darbą.

Vėliausprie šio menininkų burelio prisidėjo kiti jau pasižymėje dainininkai-kės, kaip p-lė Česnavičiutė, Vasiliauskaitė, ponai Haffmanas, Kažamekas Višniauskas ir broliai Antanavičiai, sudarydami ansamblį, kuris lavinasi kaip reikia sudainuoti lietuviškas dainas. Originalis operinių vaidinimų sąstatas kasdien repetuoja mokindamiesi beveik ištisai operą "Faustas". Šito menininkų burelio darbą Brooklyno ir apylinkės lietuviai turės progos pamatyti sekmadieny, gegužės 22 d., Labor Lyceum salėj, 949 Willoughby Ave., Brooklyne. 5:30 val. po pietų prasidės vaidinimas gražiosios operos "Faustas", dalyvaujant Margaritos rolėje poniai Z. Vitaitienei, Fausto rolėje pačiam p. J. Byrai, Mefisto rolėje p. Pr. Stankunui. Martos — p-lei Vasiliauskaitei ir Z.belio— p-lie V. Tamkiutei. Taip pat maišytas choras išpildys kai kurias chorales dainas. Po vaidinimui ansamblis išpildys koncertinę programo dalį, padainuodamas keletą gražių lietuviškų dainų. Po programui šokiai prie gero orkestro.

Tai tikrai svarbus ir vertas visų kulturingų lietuvių paramos menininkų darbas. Amekos lietuviai jau priaugo prie rimto muzikos meno ir užtenka musų sceną teršti vien visokiomis vodevilinėmis blevyzgomis — reikia publikai duoti ir rimtesnio meno. Todėl nenuostabu, kad Brooklyno ir apylinkės kulturingieji lietuviai rengiasi skaitlingai atsilankyti į šį svarbų parengimą ir smarkiai perka bilietus iš anksto. Mat svetainė neperdidžiausia, tai kiekvienas nori sau užtikrinti vietą išanksto.

Dainius Juozas

RACINE, WIS.

Draugiškas Vakaras Pagarbai p. Gliebų 20 m. Vedybinio Gyvenimo

Gegužės 7 d., vakare, p. Dzendzeleto salėj buvo suruošta puota paminėjimui p. Gliebų vedybinio gyvenimo 20 metų sukaktuvių. Iš Rockfordo, Ill. buvo atvažiavę virš 50 svečių. Kitą didesnę dalį svečių sudarė vietiniai lietuviai ir keletas iš Kenosha, Wis. Apie 9 val. vakare iš salės keletas vyrų ir tiek pat moterų nuėjo į Gliebų namus atkviesti juos į salę. Jubilijantams įžengus į salę griežikai griežė maršą. Pamergė p. Vasiliauskienė papuošė p. Rožę Gliebienę nuometu, o svočios įteikė, glėbio apkabinimo didžio, bukėtą. Po to visi svečiai sėdo prie stalų, prie garbės vakarienės. Laike vakarienės visa eilė svečių reiškė sveikinimus ir linkėjimus del šio vakaro jubulijantų: Jono ir Rožės Gliebų, kurie 1912 m., Gegužės 7 d., Port Washington, Wis., susiėjo į draugišką gyvenimą. Per tą 20 metų laikotarpį išauklėjo tris lietuviškas ruteles-duktereles: Oną, Rožę ir Adelę, ir turto įpėdinį, kaip ažuolą, sunų Joną. Isigijo gražius namus, turi gražaus turtelio ir juodai dienai. Jie, p.p. Gliebai, yra geri lieutviai ir geros širdies žmonės, todel kaipo geraširdžiams ir buvo šis vakaras jų pagerbimui suruoštas. Gyvenimo našta jų nei kiek nepalenkė, atrodo sveiki, stiprus. Tokiems žmonėms yra lemta gyventi šiam pasauly ilgiausius metus. Po prakalbų, vadovaujant p. V. Kasparaitienei, sudainuota, pritariant visiems, "Ilgiausių metų", o Juozo Gliebo moterei Onai įteikta sidabrinis setas: peilių, šakučių ir šaušteliu, varde visų svečių. p. Gliebai yra labai patenkinti tuo vakaru gautomis dovanomis ir reiškia nuoširdų padėkos žodį visiems savo giminėms ir geriems draugams.

SO. BOSTON, MASS.

Gabijos Choro Koncerto Spektaklis

Jungt. Valstyjose, nuo tulo laiko, sulig U. S. Kongresinio akto, Antrasai Gegužės Nedėl dienis pažymimas kaipo "Motinos Diena." Taigi šiemet, 8-tą d. gegužės, Gabijos choras, po vadovyste J. Dirvelio išpildė koncertą ir farsą, "Kajetonas." Publikos atsilankė apie 200 asmenų. Tuo pačiu laiku bažnyčios sklepe, vyčių 17-ta Algirdo kp. išpildė Putino 5 aktų dramą, "Valdovas." Publikos kaip Gabijiečiai, taip ir Vyčiai, turėjo po apie 200 asmenų. Reiškia Bostoniečiai lietuviai 1932 m., Motinos Dieną paminėjo gerai. Koncertas įvyko Lietuvių salėje, 8 val vakare.

Koncerto Programas:

Gabijos mišrus choras iš kokių 50 balsų, sudainavo 4-5 dainas. P-lė Žilinskaitė, solo, sudainavo tris dainas; Pauros, solo, 2-3 dainas. J. Dirvelis ir Pauras duetą-solo išdainavo 3 dainas. Svetė, p-lė J. Mitrikaitė (Worcesterio), solo, sudainavo 3 dainas, jai akompanavo Ruglytė, taipogi Worcesterietė. Mitrikaitės dainos publikai geriausiai patiko. Toliau jėjo Gabijos merginų choras ir sudainavo 3-4 dainas. Antropologiniu ir fizišku atžvilgiu Gabijos merginų choras, iš kokių 25 panelių, gana gražus. Dainuoja gana gerai. Dramos vaizdelinėj farsoj lošė: Jugo, dvarponio rolę; paltanavičaitė, senmergės rolę; Zinkus, jauno ponaičio; tarnaitės rolę atliko Morisonaitė. Gabijos vyrų choras sudainavo 3 dainas. Choristams akompanavo p-lė Vaitkiutė. Gabijiečiams spektaklis pavyko. Ant 14 Gegužės, Jaunuolių, SLA., 365 kp. iš Jamaica Plain, rengia Minstrel Show. Tai bus pirma Jaunuolių pramoga. — M. Stakėnas.

PRANEŠIMAS

Sekantis tautos uždavinys po nepriklausomybės išlaikymo yra kulturos darbas. Vienas iš tų kulturos darbų yra savos enciklopedijos išleidimas. Enciklopedijos svarba yra labai didelė. Joks genijus giliausio proto mokslininkas neapims visų mokslo sričių. Antra, nerasi tokio žmogaus, kad jo atmintyje viskas pasiliktų. Kiekvienam tenka susidurti su mokslo disciplinomis, nesuprantamais terminais, istorijos įvykiais, filosofinemis srovėmis, kurių pažinimui reikėtų perskaityti keletą knygų ir gurgi rupimu klausimu taip greit tą knygą rasi. Nėra laiko nei galimybės ne savoj specializacijoj storuose tomuose knystis. Spirti spiria reikalas ieškoti tokių knygų, kur trumpai suglausta forma susidomavęs rastų atsakymą į kiekvieną jam rupimą klausimą. O tokios knygos yra tik enciklopedijos.

Dabartiniu metu svarbiausias Lietuvių Tautos kulturos darbu yra leidimas **Lietuviškos Enciklopedijos.** Šiam milžiniškam darbui susispietė be jokių pasaulėžvalgos skirtumo Lietuvos mokslininkai. Vyriausią Liet. Enciklopedijos redakciją sudaro prof. V. Biržiška, prof. P. Dovydaitis, prof. B. Česnys, prof. V. Krevė-Mickevičius, prof. V. Lašas ir V. Kvieska. Leidėjas — "Spaudos Fondas." L. Enciklopedijoje bendradarbiauja virš 200 mokslininkų: profesorių daktarų, teisininkų, inžinierių, kunigų, karininkų, agronomų, mokytojų, publicistų ir kitokių visuomenės veikėjų. Kiekvienas ras Liet. Enciklopedijoje sau rupimą klausimą: juristas ras teisės dėsnių definicijas bei jų vystymąsi; medikas medicinos plataus lauko žinyną; istorikas—įvairių istorijos įvykių santraukas; politikas—politinių partijų siekius bei uždavinius; prekybininkas—visas prekybos ir pramonės įstaigas, jų veikimo metodus bei sistemas; literatas—pagrindines visuotinos ir Lietuvos literaturos žinias. Publicistui ar visuomenės veikėjui rašant straipsnį ar ruošiant paskaitą kokiuo klausimu, pirmas medžiagos šaltinis bus jam L. Enciklopedija. Joje bus surašyta visi miestai, miesteliai, net kaimai ir vienkiemiai, jų atsiradimo istoriją bei gyventojų skaičius. Žodžiu, L. Enciklopedija kiekvienam susipratusiam lietuviui bus naudinga ir reikalinga.

Bet toks milžiniškas tautos darbas reikalauja kiekvieno tautiečio paramos. Paremsime šį nemirtingą kulturos darbą tik užsiprenumeruodami L. Enciklopediją. Kiekvienas ją prenumeruodamas įdės savo "plytelę" statant tą Tautos kulturos paminklą. Tenebuni nei vieno, kuris nestotų į eiles tų garbingų statytojų — neužsiprenumeruotų Liet. Enciklopedijos. Todel širdingai kviečiame kiekvieną neatidėliojant ją užsirašyti.

Kaina Liet. Enciklopedijos, palyginus su kitų tautų enciklopedijomis, gana žema: Atskiro sąsiuvinio 80 c., 12 sąsiuvinių—$8 luksusinio poperio. Duodame išmokėjimui. Norintieji užsiprenumeruoti prašom pranešti ar pasiųsti money order šiuo adresu:

Joseph Krisciunas, 917 W. a 917 W. 34th St., Chicago, Ill.

Taip pat siuloma ką tik išėjusį iš spaudos Anglų-Lietuvių kalbos žodyną, kuris bus pravartus tikslesniam šių kalbų išmokimui. Formatas parankus, 400 puslapių. Kaina —$1. Apdaruose—$1½.

Juozas Kriščiunas,
"SPAUDOS FONDO"
Įgaliotinis Amerikoj.

Sandaros Spaustuve Atlieka

Visokius Spaudos Darbus Greitai, Tinkamai ir Pigiai

Spausdiname įvairias biznieriams blankas, business cards, atskaitas, bilas, Letterheads ir kitus.

Draugijoms: konstitucijas, įstojimų blankas, plakatus, "Show Cards", atvirutes ir t. t.

Didžiausius pagarsinimus, knygutes, programus, pranešimus bei pakvietimus (invitation cards) ir kitus spausdinius.

Ypatingą domę kreipiame į užsakymus iš kitų kolonijų.

Taigi Visais Spaudos Reikalais Kreipkitės į Sandarą, o Užtikrinam, Kad Gausite Gerą Patarnavimą.

SANDARA

3236 South Halsted Street, Chicago, Ill.
Telephone Calumet 3277

Tikriausias kiekvieno Lietuvio amerikiečio draugas

"TRIMITAS"

"TRIMITAS" eina iš Nepriklausomosios Lietuvos gyvenimo centro ir kas numeris paduoda naujausių žinių ir įvykių aprašymų, gvildena įvairius svarbiausius gyvenimo reikalus.

"TRIMITE" yra šie skyriai: 1) įžanginiai ir kiti straipsniai apie einamojo gyvenimo dalykus, 2) pažymėtini pasaulio ir Lietuvos įvykiai, 3) krašto pažinimo, literaturos, sveikatos, ukio, finansų straipsniai, kelionių ir kovų del Lietuvos nepriklausomybės aprašymai ir kit., 4) apysakos, eilėraščiai ir šiaip grožinės literaturos dalykai, 5) šaulių reikalai ir gyvenimas, 6) Lietuvos karių ir savanorių-kurėjų gyvenimas, 7) Mažosios Lietuvos gyvenimas, 8) Okupuotosios Lietuvos gyvenimas, 9) kaip gyvena lietuviai svetur — Europoj, Amerikoj, Afrikoj, Azijoj ir Australijoj, 10) įvairios skaitytojų mintys ir nuomonės, 11) naujienos apie išradimus, mokslą ir kit., 12) žinios apie Lietuvos ukį ir finansus, 13) įvairios pasaulio ir Lietuvos žinios, 14) sportas, 15) knygos ir raštai ir jų įvertinimas, 16) didelis juoku ir linksmų karikaturų skyrius, 17) įvairus patarimai "TRIMITO" prenumeratoriams, 18) radio, 19) pranešimai, skelbimai ir kit.

"TRIMITAS" plačiausiai rašo apie musų Vilniaus ir skriaudžiamų brolių vilniečių reikalus ir gina jų teises. Nemaža straipsnių ir minčių deda apie karą ir sausumos, jurių oro ginklavimosi dalykus. "TRIMITAS" kas savaitė eina 20 puslapių ir kas kartas naujais spalvotais viršeliais su gražiu paveikslu. Turiny dedama Lietuvos ir pasaulio gyvenimo vaizdų — fotografijų.

"TRIMITO" kaina metams: $1.00, Lietuvoje Lit. 8.- Susipažinti 1 egz. siunčiama nemokamai.

Išsirašęs 1932 metams "TRIMITĄ", Broli Lietuvi, neapsivilsi. "TRIMITAS" Tave dėkingai lankys kas savaitė ir neš įvairias žinias iš Tavo tėvų žemės. "TRIMITAS" visų lietuvių laikraštis. Kas myli Lietuvą ir brangina kovas del Vilniaus, tas 1932 metams į savo namus "TRIMITĄ" pasikviečia. Skubėkite išsirašyti.

"TRIMITAS"

Kaunas, Laisvės alėja 20.

K. ŠIDLAUSKO
APTIEKA
Kurioje galima gauti visokių gyduolių ir įvairių šaknų.
Reikale kreipkitės:
373 BROADWAY
SO. BOSTON, MASS.

Lietuviškų Čeverykų Krautuvė
90 MILLBURY ST.
Worcester, Mass.
Vincas Česna, dabar parduoda visą tavorą atsidirai. Nori išparduoti viską kuogreičiausia. Prieinamos kainos.

BRONIS KONTRIM
Lietuviškas Constable, Real Estate, Insurance Broker ir Justice of the peace.
120 Marine Road, So. Boston, Mass
Tel. So. Boston 2483 — W.

Tel. Park 2240-4274-4381
PETER BROTHERS
COAL, WOOD & COKE
Geras Patarnavimas
161 WASHINGTON STREET
WORCESTER MASS.

P. J. AKUNEVIČIUS
LIETUVIS GRABORIUS
SUTEIKIA GERIAUSĮ PASKUTINĮ PATARNAVIMĄ
Už pilną pagrabą galima apsieiti su $80 ir augščiau už didesnius.
O už vaikus nuo $20 ir augščiau. Patarnauja gražiai ir pigiai.
OFISO IR GYVENIMO ADRESAS:
250 Broadway So. Boston, Mass.
Telephone So. Boston 4486

CHICAGOJE

Įdomi Prelekcija

Rengia Lietuvių Moterų Draugija Apšvieta

Šį sezoną tokia svarbi prolekcija, rengiama antrą kartą, apie vidurinį žmogaus kuno sudėjimą. Tokią svarbią užduotį atlieka organai, apie vežio ligą.

Prolekcijąilustruoja pieštais paveikslais. Skaitys ir aiškins musų draugijos gerb. daktaras S. Naikelis.

Po prelekcijos bus duodami klausimai, į kuriuos Dr. S. Naikelis atsakinės. Prelekcija rengiama vienoms moterims. Įvyks seredoj, 18 dieną gegužio, 7:30 val. vak., Chicagos Liet. Auditorijos mažojoj svet. 3133 So. Halsted st. Gerbiamos ponios ir panelės, meldžiam skaitlingai į šią prelekciją atsilankyti, pasinaudoti šia nepaprasta proga. Apie sveikatą kiekvienai yra naudinga žinoti. Ypatingai pusam žėms kaip užsilaikyti. Taigi butų labai malonu, kad pripildytumėte pilną Auditorijos svetainę, nes surengimui prelekcijos reikia daktarui pašvęsti pusėtinai laiko ir komisijai rengimo.

Kviečia Rengėjos.

Pranešimas SLA. 6-to Apskričio Kuopų Delegatams.

SLA. 6-to apskričio suvažiavimas — konferencija įvyks gegužės 22 d., 1:30 val. dieną, P. Lukšienės svetainėj, 1500 So. 49 Ave., Cicero, Ill.

Visi kuopų išrinkti delegatai malonėkite susirinkti laiku ir atsivežti naudingų sumanymų SLA. labui.

Taipgi, kuopos nepriklausančios, gyvuojančios 6-to apskričio ribose, prašome prisidėti prie 6-to apskričio ir prisiųsti delegatus ar pavienius narius, kaipo svečius.

Justas Čiliauskas,
SLA. 6-to Apsk. Sekr.

Golfininkų Atidai

Praaušus pavasariui, prasidėjo ir sportas. Ypatingai visų mylimas golfas plačiai praktikuojamas. Nors ir daug yra lošėjų (lietuvių), bet retai pasitaiko suvažiuoti į vieną vietą. Bet pasitarus bureliui golfo mylėtojų, prieita prie išvados, kad butų gerai visiem lietuviam suvažiuoti į vieną vietą, tą pačią dieną. Na, ir tokia diena tapo paskirta trečiadieny, gegužės 18 dieną, 10 val. ryte, Oak Hills golfo eikštėj, prie 76th avenue ir 131st Street.

Kad ši lietuvių golfo diena pasiliktų visų atmintyje, tai bus traukiami ir judamieji paveikslai (movies). Taigi gerb. kolegos, golfininkai prašome nesiveluoti, nes kitaip galite nepatekti į judamuosius paveikslus.

Taigi dar kartą norime priminti, kad visi, kas gyvas po žiemos išlikę dalyvautume virš paminėtoj dienoj ir vietoj, susirinkime visi nors kartą į vieną vietą ir tikiu, kad mes jausimės kaip ir lietuviškame golflinke. Taipgi turėsime progą patirti, ką kuris išmokome, arba per žiemą užmiršome.

Deliai platesnių informacijų šaukit Boulevard 5576.

— D. Pivarunas.

Ponia K. Katkevičienė Išvažiuoja Lietuvon

Ponia K. Katkevičienė, uoli Sandariečių darbuotoja su pabaiga šio mėnesio apleidžia Chicagą ir birželio 1-mą, laivu "Lancastrija" vyksta Lietuvon. Ponia Katkevičienė važiuoja tik svečiuosna, bet, sako jeigu patiks Lietuvos gyvenimas, pasiliks Lietuvoj ant visados.

Visi linkime poniai Katkevičienei laimingos kelionės ir dar norėtusi ją matyti savo tarpe—Amerikoj.

— Draugė.

BRIGHTON PARK

Per tulą laiką Ignas Radiulis, 4229 S. Campbell Ave., skundėsi vidurių užkietėjimu. Pereitam antradienį, geg 10 d. vakare, jis atidarė prausiamam kambary dėžę ir ištraukė miltelių. Manydamas, jog "sodė" jis ėmė ir išgėrė su vandeniu. Už kelių minučių pajuto nepaprastą skausmą ir nuvežtas ligoninėn tuojau mirė. Pasirodė, jog tai buta nuodų — "lye". **—Rep.**

Iš SLA. 208-tos Moterų Kuopos Veikimo

SLA. 208-tos Moterų kuopos mėnesinis susirinkimas įvyko Birželio 4 d., Bismarck Hotelyje. Kaip ir visuomet narių daug atsilankė ir viskas gražiai sekėsi.

Išrinkta delegatės į seimą: pirmininkė, p-lė Gaizaitė ir p. Sholis. Jei aplinkybės nepavelytų katrai iš viršminėtų delegačių atsilankyti, tam išrinkta dar dvi, p. Zimant ir p. Norkus.

Sekantis bus paskutinis susirinkimas prieš vasarą, tai jei nekurios narės turėtų narių, malonėkite atsilankyti ir prirašyti.

Moterų kuopa gyvuoja kuo puikiausiai.

Turime tarti ačių ponui Longinui Kucinskui už patarnavimą. Nekurios narės negalėtų atsilankyti į susirinkimus jei p. Kucinskas neparvežtų. Taigi didžiai ačių.

Korespondentė,
Ona Gricienė

Daina Apie Golfą

Musų reporteriui beklaidžiojant po šią ašarų pakalnę teko nugirsti vieną golfininką dainuojant tokią dainą:

Ir atėjo linksmas "Mojus",
Atsidarė golfo rojus.
Golfininke! kur tu miegi
Per tą liudną ilgą žiemą.

Kelk linksmai akis į aukštą;
Pažiurėk, kad jau išaušo,
Linksmas pavasario rytas,
Lyg tai svetys neprašytas.

Jau švelnus vėjalis pučia,
Ir visus prie savęs kviečia.
Snaudusius medžius sujudin'
Iš po ilgos žiemos pabudin.

Pažiurėk, kad jau sujudę,
It iš miego jie pabudę;
Sprogsta lapai iš šiltumo,
Žydi medžiai iš linksmumo.

Teka vanduo ir plekšdena,
Kurkia varlės ir kvakždena.
Kas gyv's po žiemos išlikęs,
Draugus golflinke sus'tikęs.

Tad ateikit, atvažiuokit,
O kas oru atplasnokit;
Kur gražiai medžiai žaliuoja,
Ir paukšteliai šnekučiuoja.

Tą savo akims regėsit,
Ir tarp savęs pas'kalbėsit.
Lošit golfą, linksmi busit,
Viens kitam nepasiduosit.

Ar išlošti, ar pralošti, —
Bet lošimą reik' suruošti.
Juk tai sportas sezoninis,
O ne darbas kasdieninis.

Golfininke! jei dar gyvas:
Vaikas, moteris ar vyras,
Suvažiuokime į kruvą,
Ir parodykim gabumą.

Ką išmokom, ar užmiršom,
Tą kiekvienas mes patirsim.
Kuris tapsit čempijonu,
Nebijosit golfijonų.

Tad kiekvienas golfininkas:
Ar biznierius, amatninkas,
Daktaras ar advokatas,
Lošia golfą iš ukvatos.

Save gerai išmankština,
Tyram ore išvėdina.
Ir sugrįžta linksmas tyras,
Vaikas, moteris ar vyras.

— D. P.

IŠBOMBARDAVO KARČIAMĄ

Iš trečiadienio į ketvirtadienį, naktį, tapo padėta bomba p. D. Slotkaus įtaigos tarpdury, 901 West 35-tos gatvės, nuo kurios sprogimo trenksmo išbyrėjo šioj apielinkėj visų namų langai. Sprogimas buvo toks stiprus, kad priešingoj pusėj gatvės, elektrikinės dirbtuvės nepaliko nei vieno stiklo. Nors iš nelaimės negalima tyčiotis, bet p. Krukonis pasakodamas apie nuotykį, sako: "Visi langai išskyrus tik tuos, kuriuos aš inšurinau."

Kaltininkai šios teroristinės akcijos, yra "bootlegeriai," kurie negalėjo parduoti savo "tavoro." Reiškia, nori ar ne, bet turi pirkti ir jau. Toks Chicagoj jau ne pirmas atsitikimas. **—Rep.**

Garsinkitės "SANDAROJE"

NAUJAS BIZNIERIUS BRIDGEPORTE

Gal but, kad Bridgeporto apielinkė yra geresnė bizniui, nei kurios kitos. Mat, čia vis naujų biznių uždedama.

O pastaruoju laiku atėjo į Bridgeportą dar vienas biznierius, tai p. Jos. Pikelis.

Jos. Pikelis, kuris jau yra žinomas Bridgeporto lietuviams, perkėlė savo krautuvę iš Marqquette Parko ir atidarė ją adresu 3344 So. Halsted Street.

Pasirodo, kad vieni-kiti biznieriai, kurie buvo išėję iš šios kolonijos, grįžta atgal t. y. grįžta atgal į Bridgeportą.

NAUDOKITĖS

Dar yra gera proga gauti gerus pirmus morgičius, nešančius šeštą (6%) nuošimtį.

Saugumas pinigų sumokėtų pirmuose morgičiuose yra užtikrintas.

Dėl platesnių žinių kreipkitės į.....

UNIVERSAL STATE BANK
Kampas 33rd ir So. Halsted Street
CHICAGO, ILL.

Didelis ir Linksmas Sandariečiu IŠVAŽIAVIMAS

Nedelioj, Gegužio 29, 1932

Baušo Ukyje

Prie 87 th ir Maple gatvių. Bus programas, šokiai ir t. t.

Pradžia 12 v. **Įžangos nebus.**

Visi, kurie mėgstate linksmai ir smagiai praleisti laiką, atsilankykite į šį išvažiavimą ir linksmų Sandariečių burelyje gražiai pasilinksmykite.

Kviečia visus,

Rengimo Komitetas.

Parsidunda UŽ Sumažintas Kainas

LOVOS, MATRASAI,
LOVŲ SPRINGSAI,
ir visi kiti
RAKANDAI, RADIOS,
ŠALDYTUVAI,
PLOVYKLĖS,
KAURAI IR PEČIAI
abiejose

Peoples Furniture Co. Krautuvėse

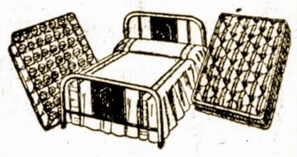

Pilnas lovos įrengimas, nauja graži lova, gvarantuoti Coil Springsai ir baltos vatos matrasas. Šie 3 šmotai verti $25.00, dabar viskas tik už $12.95

$20.00 vertės gvarantuoti Springsiniai matrasai, dabar $9.95

$17.50 vertės Cotton Felt Matrasai, bile dydžio, po $8.50

$8.00 vertės, 45 svarų baltos vatos matrasai po $3.95

$12.50 vertės gvarantuoti Coil lovų springsai po $5.95

$6.50 gražios ir tvirtos Felt Base grindų uždangalai 9x12 didžio tik po $2.98

PEOPLES FURNITURE CO.

4177-83 Archer Ave.
Lafayette 3171

2536-40 W. 63rd St.
Hemlock 8400

Povasarine Švente IR ŠOKIAI

Su Nepaprastu Programu
Rengia
Lithuanian University Club

Subatoj, Gegužes 21, 1932

CHICAGOS LIETUVIŲ AUDITORIJOJ
3133 So. Halsted St.

Pradžia 7:30 val. vakare **Įžanga 50 centų**

Rengėjai visus nuoširdžiai kviečia atsilankyti ir pasižada mandagiai priimti ir svetingai pavaišinti.

COME AND HAVE A JOYFUL HOUR AT OUR

THIRD ANNUAL DANCE

Given By

GAY PALS A.C.

AT ST. GEORGE'S PARISH HALL
32nd Place and Auburn Ave.

SATURDAY EVENING May 21 st 1932

Music By

10 FRANK RODRIGUEZ 10
Ten and His Ten
Original Red Devils
Entree at 7:30 P. M. — Tikets 50c.

SQUIRE EDGEGATE—A Powerful Argument

BY LOUIS RICHARD

MARGUTIS

Radio Bangomis

Muzikos, dainų ir visokologijos žurnalas išeina kas dvi sąvaitės. Kaina metams $2.00. Pusei metų $1.00

Kas vakarą, 10 val., duodama radio programas, kuris girdimas Chicagoje ir apielinkėse.

Margučio adresas:

2437 West 69th St. **Chicago, Ill.**
Telefonas: Grovehill 2242

Chicagoje

Sandariečių Draugiškas Išvažiavimas

Sandaros 4-tas aps., atidary mui vasaros sezono, rengia puikų ir linksmą išvažiavimą, kuris įvyks gegužės 29 d., p. J. Baušo ukyje, prie 87-tos ir Maple gatvių.

Kaip žinome p. Baušo ukis yra viena iš patogiausių, parankiausių ir gražiausių vietų išvažiavimams, nes prie jos galima privažiuoti automobiliais ir gatvekariais.

Bet svarbiausia yra tas, kad šio ukio apielinkė pasižymi nepaprastu gamtos grožiu. Ten žaliuojančios pievos ir siubuojantis miškas žmogų traukte traukia prie savęs.

Taipgi bus gera muzika kurį griež lietuviškus šokius, ir daugelis įvairių žaismių už kurias bus duodamos dovanos. Atsilankę visi busite patenkyti.

Taigi kviečia visus ir visas atsilankyti ant šio išvažiavimo ir pakvėpuoti tyru ir gaivinančiu oru iš po žiemos šalčių ir nuobodumų.

—M. Š.

APŠVIETIETĖS RENGIA LINKSMĄ VAKARELĮ

L. M. Dr-ja "Apšvieta" rengia smagų ir linksmą vakarelį, kuris įvyks Gegužio 28 d., Sandaros svetainėje, 3236 So. Halsted st., 8 v. v.

Šiame vakarelyje bus įteiktos dovanos narėms, kurios per 10 metų neėmė iš draugijos pašalpos. Taipgi bus smagus lietuviški šokiai ir gražus programas.

Minėtas vakarėlis tuomi pasidaro gana reikšmingas ir įvyks šeštadienyje, gegužio 28 d., Sandaros svet., 8 v. v. Visi esate kviečiami atsilankyti.

Komisija.

Bunco Party

"Ruta Gay Girls" rengia Bunco Party, Šeštadienyje, Gegužio 14 d., Sandaros svet., 7:30 v. v. Bus gražių dovanų ir užkandžių, taipgi bus įdomus programas.

Gerbiamieji, visi, jauni, ir seni, esate nuoširdžiai kviečiami atsilankyti į minėtą pramogą ir linksmai praleisti keliatą valandų.

Aldona.

Graži Radio Programa Žavėjo Klausytojus

Nors ir bedarbė, sunkus laikai, ypatingai gyvenant dideliuose miestuose, kaip kad Chicagoj, — neužbaigiami rupesčiai spaudžia, bet turėdamas radio savo namuose, karts nuo karto sulauki valandėlę gražių lietuviškų dainelių ir muzikos per radio, kas ir paliuosuoja įtemptas mintis kasdieniniame gyvenime.

Taip ir praeito antradienio vakare iš Peoples Furniture Co. krautuvių duodamos radio valandos. Ištikrųjų, klausytojam buvo kuom pasidžiaugti ir pasigėrėti. Labai malonu buvo girdėti taip seniai per radio girdėtas dainininkes ponias Eleną Benaitienę ir Ona Juozaitienę, kurios labai gražiai ir sutartinai sudainavo du etą keletą dainelių. Taipgi dainininkas K. Sabonis ir A. Giedraitis, pasirinkę gražių liaudies dainelių sudainavo solo, pilnai artistiškai ir sekmingai. Gal but todėl ir gauna nuo radio klausytojų užprašymų dainuoti per radio.

Dr. A. Lauraitis, dentistas pasakė naudingą kalbą apie dantų higieną, o "Draugo" redaktorius L. Šimutis išreiškė keletą įdomių patarimų apie kasdieninį musų geresnį gyvenimą ir kaip prie jo siekti.

Pagaliaus graži ir rinktina muzika ir įvairus pranešimai buvo lygiai svarbu pasiklausyti ir smagiai praleisti šią valandą ir su nekantrumu laukti kito antradienio, kitos lietuvių radio valandos.

—Kazimiera.

Garsinkitės "SANDAROJE"

Iš SLA. 100 Kuopos Veikimo.

Gegužės 1 d., 2 val. po pietų, Union Hall, buvo laikytas susirinkimas, kuriame nutarta atstovo į Seimą nesiųsti, nes nėra pinigų. Paskelbta konkursas del norinčių prisirašyti naujų narių. Nuo 1 d. Gegužės, iki pabaigai šių metų, bus priimami nauji nariai į SLA. kuopą su puse įstojimo. Patartina vietos lietuviams ta proga pasinaudoti, prisirašyti į SLA. Ruošia pikniką birželio 5 d., S. Mockaus parke, ten ir 100 kp. bus laikomas susirinkimas.

Blogmetis prie mus siaučia visu smarkumu. Miesto valdžia su maitinamais bedarbiais vusus miesto darbus pasirįžo dirbti. Moka į dieną 50c; 40c atima del barščių o 10c moka dirbančiam. Lietuvoj toks mokestis butų pakenčiamas bet Amerikoj neįmanoma.

Sandariečiai turės kaip ir suvažiavimą, gegužės 15 d., prie p. Kasparaičių, 1113 Villa St., Racine, Wis. Aptars visus reikalus kaip tinkamai pradėti ruoštis prie busiančio didelio pikniko, birželio 25 ir 26 dienomis. Piknikas bus ruošiamas drauge su Centru, Sandaros naudai.

— Sandarietis.

SLA. 6-to Apskričio Kuopom Chicagoj

Po globa šio apskričio, šeštadieny, gegužės 21 d., Lietuvių Auditorijoj įvyksta SLA. vaikų draugijėlių b e n d r a s vakaras. Koncertinė dalis žada buti labai įvairi ir įdomi.

Rodos, nėra reikalo aiškinti, jog šis parengimas turi rasti paramos kiekvienoj kuopoj. Pagelbėkim toms draugijėlėms išplatinti tikietus, kurių kaina labai maža — vos 35 centai, ir atsilankykim patys. Tęskime tautinį ir kulturinį darbą neatsižvelgiant į aplinkybes. Musų SLA. 6-tas apskritys tokį parengimą turi tik vieną kartą į metus.

Apsk. Organizatorius.

Pramoga, Kurią Verta Įsidėmėti.

Įvyksta subatoj, gegužės 21 d. Lietuvių Auditorijoj.

Laikai geri ar blogi, mes gyventi turime ir norime bei stengiamės, kad musų gyvenimas nebutų perdaug monotoniškas. Apart savo kasdieninių darbų, mes stengiamės turėti ir šiokių tokių pasilinksminimų, ar tai specialiuose parengimuose, arba einame į kinomatografus (movies) ir praleidžiame valandą, kitą liuoso laiko. Tačiau tas musų praleistos pasilinksminimo valandos nevienodą atneša mums naudą.

Paprastame kinomatografe mes tik praleidžiame laiką ir retkarčiais tenka pamatyti pamokinantį paveikslą, tai ir viskas. Bet lankydami specialius parengimus, mes tankiai įgaunam ir daug dvasinio peno. Priek to, mes paremiam savąsias organizacijas — lietuvybės ugdintojus.

Vienas iš tokių, nepaprastų parengimų įvyksta kitą subatvakarį, gegužės 21 dieną, Chicagos Lietuvių Auditorijoj. Tai bus musų jaunųjų kulturnešių — universiteto studentų kliubo (Lithuanian University Club) didelis šokių vakaras, kuriame, apart šokių, bus ir platus ir įvairus programas susidedantis iš šokių, dainų ir kitokių pamarginimų. Taipgi, reikia pažymėti, kad šio vakaro programą išpildys patys kliubo nariai ir jis bus naujoviškai patvarkytas ir todėl netenka abejoti, kad jis bus labai žingeidus pamatyti.

Šis kliubas yra dar jaunutis, vos keli mėnesiai kaip gyvuoja. Jame priklauso vien lietuviai, universitetus lankantieji studentai. Tikslas šio vakarėlio — susipažinimas su plačiaja lietuvių visuomene ir lietuviškaja studentija, kurios Chicagoje yra gana daug. Taipgi šie jaunuoliai stengiasi šį tą naujo įnešti į lietuviškąjį gyvenimą, ir jie tai gali padaryti tiktai per panašius parengimus.

Taigi, iš daugelio atžvilgių mes matome butinu reikalu paremti šį jaunuolių žygį savo atsilankymu į kalbamąjį šokių vakarą, pavasarinę jaunimo šventę. Priek to, mes galim buti tikri, kad busime svetingai priimti per musų jaunuolius ir linksmai praleisime kelias valandas laiko.

Nepamirškime, kad tai bus gegužės 21-mą, Lietuvių Auditorijoj, 3133 So. Halsted St.

—B. Matas.

Lockporto Liet. "Subdivizija Grįžta Farmeriams.

Buvo sudėta kelios dešimts tukstančių dolerių

Netoli Chicagos, labai patogioj vietoj, keliatas lietuvių biznierių buvo užpirkę plotus žemės, manydami padalinti į lotus.

Nesuspėjus kaip reikiant sutvarkyti užėjo depresija ir viską padidino. Kelios dešimts tukstančių dolerių žuvo ir žemė bus greičiausia vel paversta į farmas.

Kuomet Jaunieji Rengiasi Pasitarnauti Suaugusiems Lietuviams.

Tėvai, rėmėjai ir visi lietuviai kviečiami į jaunesniųjų vakarą.

Kas bus tame vaikų draugijėlių vakare šeštadienį, gegužės 21 d.? Ar verta senesniąjai kartai užsukti tenai ir praleisti porą valandų. Tokie klausimai iškilo, kuomet aš pirmą kartą užgirdau, jog dvi ar trys vaikų organizacijos rengia savo programėlį Lietuvių Auditorijoj.

Žinoma, kiekvienas musų jaučia šiokią tokią pareigą paremti tuos, kurie dirba lietuviškoj dirvoj, ypač priaugančią kartą. Jaunoji Birutė, Jaunimo Dailės choras iš So. Englewood ir kiti lavinasi per ištisą žiemą, mokosi lietuviškų dainų ir muzikos. Mokytojai ir tėvai vargo ir dirbo, kad įžiebti vaikučiuose tautinę kibirkštėlę. Darbas nėra lengvas, ypač dabartinėse aplinkybėse, bet jis yra svarbus ir naudingas.

Man norėtusi sužinoti, ką tie vaikučiai išmoko ir kaip jie išpildo musų liaudies dainas; kiek yra tokių šeimynų kurios tikrai prijaučia savo tautai ir trokšta, kad jų vaikai palaikytų su lietuviais ryšius. Geriausias budas sužinoti, tai nueiti ir pačiam pamatyti. Aš tikiu, kad programas užganėdins atsilankiusius. Mažesniųjų dainavimas yra skirtingas ir žavėjantis. O svarbiausia, kad tas daroma del musų, suaugusių.

Priimkim tą malonų pakvietimą ir kuoskaitlingiausiai atsilankykime.

SLA. VI Apsk. delegatas.

WATERBURY, CONN.

Svarbus Susirinkimas

Šiuomi pranešame, kad Susirinkimas depozitorių, Kažemekas & Co. bankos, atsibus Petnyčios vakare, 7:30 P. M., Gegužio-May 20, 1932, Šventos Juozapo parapijos svetainėje, John Street, Waterbury, Conn. Molonėkite atsinešti bankinę knygutę su savim, nes kitaip nebusite įleisti į svetainę.

Depozitorių Komisija,
M. K. Krugelis,
J. P. Trečiokas.

PETRAS PIVARUNAS APVAIKŠČIOJA SAVO 50 METŲ GIMTUVIŲ

Plačiai žinomas visuomenės darbuotojas ir sekmingas biznierius, Petras Pivarunas apvakščioja savo 50 metų gimtuvių Jubilejų. Ta proga Chicagiečio D. Pivaruno žmona, duktė Stella ir žentas Raymondas vyksta į Petro jubile jines iškilmes.

— Rep.

Phone Victory 6219
CHARLES VASKIS
GENERAL INSURANCE
Life, Accident, Health, Fire, Automobile, Plate Glass, Tornado Etc.
3123 So Union Ave., Chicago

MUZIKOS MOKYKLA
Duodu piano lekcijas prieinamomis sąlygomis ir, reikalui esant, — atvažiuoju į namus. Deliai platesnių informacijų kreipkitės pas
VERĄ STRADOMSKAITĘ
3357 So. Morgan St.
Tel. Yards 6120.

Phone Boulevard 2035
"Sveikinkit su Gėlėmis"
Urba Flower Shoppe
Skintos Gėlės, Augalai, Vestuvėms Bukietai.
Specializuojame Laidotuvėms Gėlėmis.
3324 So. Auburn Ave.

GRABORIUS
Simpatiškas — Mandagus — Geresnis už kitų Patarnavimas
J F. Eudeikis Komp.
PAGRABŲ VEDĖJAI
Didysis Ofisas
4605-07 S. Hermitage Ave.
Tel. Yards 1741 ir 1742
SKYRIUS
4447 South Fairfield Avenue
Tel. Lafayette 0727
SKYRIUS
1410 S. 49th Ct., Cicero, Ill.
Tel. Cicero 3794
SKYRIUS
3201 Auburn Avenue
Tel. Boulevard 3201

Tel Yards 1138
Stanley P. Mažeika
LIETUVIS GRABORIUS
Automobilius galima gauti visokiems reikalams.
3319 Auburn Av. Chicago

S. D. Lachavicz & Son
LIETUVIS GRABORIUS IR BALSAMUOTOJAS
Patarnauju laidotuvėse kuopigiausiai. Reikale meldžiu atsišaukti, o mano darbu busite užganėdinti.
2314 West 23rd Place
Tel. Roosevelt 2515 ir 2516
SKYRIUS:
1439 So. 49th Court, Cicero, Ill.
Telephone Cicero 5927

ADVOKATAI

Tel. Franklin 5745
CHAS. A. PEPPER
LIETUVIS ADVOKATAS
155 N. Clark St. Room 909
Namuose, 3117 S. Union Ave.
Nuo 7 iki 9 val. vak.
Res. Tel. Victory 2213

JOSEPH J GRISH
Lietuvis Advokatas
4631 So. Ashland Ave.
Tel. Boulevard 2800
Rez. 6515 So. Rockwell St.
Rel. Republic 9723

A. A. SLAKIS
ADVOKATAS
Mieste Ofisas 77 W. Washington st. Room 1502 Tel. Central 2978
Valandos: 9 ryto iki 4 po pietų
Vakarais: Utarn., Ketv., ir Subatos — 6 iki 9 val.
4145 Archer Avenue
Tel. Lafayette 7337
Namų Tel. Hyde Park 3395

Phone Franklin 2460
LEONAS S. MIKELONIS
ADVOKATAS
10 South LaSalle Street
Vakarais nuo 6 iki 9 valandai
3315 South Halsted Street
Telephone Boulevard 3697

K. GUGIS
ADVOKATAS
MIESTO OFISAS
127 N. Dearborn St.,
Room 1111
Telefonas Central 4411
Valandos: nuo 9 ryto iki 4 po pietų
GYVENIMO VIETA
3323 So. Halsted St.
Tel. Boulevard 1210
Val.: nuo 6 iki 8 val. kiekvieną vakarą, išskyrus ketvergą.
Nedėliomis nuo 9 iki 12 v. ryto

A. A. OLIS
ADVOKATAS
11 So. La Salle St., Room 1934
Telephone Randolph 0332
Val.: nuo 9 ryto iki 6 v. vak.
3241 South Halsted Street
Telephone Victory 0562
7—9 vak. apart Panedėlio, Seredos ir Pėtnyčios

DAKTARAI

Dr. Karl Nurkat
(NURKAITIS)
Akiniai pritaikomi mokslišku budu
2437 W. 69th Street
Tel. Grovehill 2242

Ofiso ir Rezidencijos
Tel. Boulevard 5913
DR. BERTASH
756 West 35th St.
(kampas 35-tos ir S. Halsted St.)
Ofiso valandos:
[illegible] iki3, nuo 6:30 iki 8:30
Nedėliomis pagal sutartį

Tel. CENTRAL 7079
P. G. Lambrakis M. D.
Gydytojas ir Chirurgas
Ausų, Nosies, Gerklės Specialistas
Buvęs 5 metus Viennos ir dabar Illinois Universitete profesorium.
Rez. Tel. Longbeach 9453
Valandos: nuo 1 iki 4 ir pagal sutartį.
Room 1447-49 Pittsfield Bldg.
55 E. Washington St. Chicago

Phone Hemlock 2061
DR. C. K. KLIAUGA
DENTISTAS
2420 W. Marquette Road
Naujo ofiso valandos:
Antradieniais, ketvirtadieniais ir šeštadieniais nuo 9 ryto iki 9 vakaro. Senas ofisas 1821 Halsted St. Val: pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais nuo 9:30 ryto iki 8 val. vak.

Phone Boulevard 7042
DR. C. Z. VEZELIS
DENTISTAS
4645 South Ashland Avenue
Virš Marshal Drug Store
Arti 47th Street

Tel. Republic 2236—Hemlock 2010
DR. K. DRANGELIS
DENTISTAS
2403 West 63rd Street
Kampas 63rd ir Western Ave.

Dr Suzan A. Slakis
Specialistė Moterų ir Vaikų Ligų
4145 Archer Ave.
Val. 10 iki 12 ryto; 4 iki 6 popiet
Seredomis ir nedėliomis pagal Susitarimą
Ofiso Tel. Lafayette 7337
Rez. Tel. Hyde Park 3395

Phone Canal 6122
DR. S. BIEŽIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2201 West 22nd Street
(Cor. Leavitt St.)
Val.: nuo 1 iki 3 ir nuo 7 iki 8 v. v.
Ned. ir Seredomis pagal sutartį.
Rez.: 6628 S. Richmond St.
Tel. Republic 7868

DR. P. Z. ZALATORIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Ofiso Valandos:
10:30 iki 12 v. rytais
1 iki 3 val po pietų
6 iki 9 val. vakarais.
Sekmadieniais: 9 iki 12 v. rytais
Ofisas:
1821 So. Halsted Street
Telefonas Canal 0257
Rezidencija:
6600 So. Artesian Avenue
Telefonas Prospect 6659

Dr. M. T. Strikol'is
LIETUVIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Perkėlė savo abu ofisu į naują vietą po numeriu
4645 So. Ashland Ave.
Valandos: 2 iki 4 ir 6 iki 8 vakare
Nedėliomis pagal sutartį.
Ofiso Tel.: Boulevard 7820
Namai 6641 So. Albany Ave.
Tel.: Prospect 1930

Phone Victory 7188
DR. M. ZILVITIS
DENTISTAS
3243 South Halsted Street
CHICAGO, ILL.

Tel. Boulevard 5914 ir 5918
DR. S. NAIKELIS
Gydytojas ir Chirurgas
Valandos
Nuo 2 iki 4 ir nuo 7 iki 9
Nedėliomis pagal sutartį
756 W. 35th Street
N. E. kampas 35th ir Halsted

Phone Victory 2514
DR. A. J. ZIMONTAS
SENIAUSIAS LIETUVIS DENTISTAS
3252 South Halsted Street

Phone: Grovehill 17[illegible]
Ofiso Valandos:
Nuo 9 iki 11 ryto
Nuo 2 iki 4 dieną
ir
Nuo 7 iki 9 vak.
DR. A. L. YUŠKA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2422 West Marquette Road
Cor. 67th St. ir Artesian Ave
CHICAGO, ILL.
Šeštadieny ir trečiadieny po pietų pagal susitarimą.

"THAT LITTLE GAME" Inter-nat'l Cartoon Co., N.Y.—By B. Link